

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 19

VINERI 15 OCTOMBRIE 1971

12 PAGINI — 1 LEU

IN ACEST NUMĂR:

Condițiile unui studiu unitar, cu caracter profund aplicativ, al matematicii (I)

Un raport în plină extensiune:
ERGONOMIA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

MUNCA—DISCIPLINĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT:
Fundamentare științifică, diversificare, activități cu pondere tehnică sporită.

CATEDRA:

Ponderea diferitelor metode didactice în cadrul unei lecții • Un model de fructificare a valențelor formative • Ce este lecția modernă? • Ce învață elevii în liceu: limba sau literatura franceză?

ORIENTARE ȘI INTEGRARE SOCIALĂ:

Ora de dirigenție • Primul laborator de orientare • Fișe pedagogice.

Lată două cuvinte care înseamnă aproape același lucru, și care definesc, deopotrivă, valoarea unui om deosebit de prețios.

Două cuvinte care denumesc o mare virtute socială, căci ambele se nasc, se verifică și se valorifică în raporturile sociale dintre oameni. Firește că un om poate fi în sine, în structura lui, un om cinstit și corect, chiar dacă nu a avut prilejul să-și valorifice, în raport cu alții, aceste deosebite însușiri. Dar cinstea și corectitudinea, dacă ar determina toate raporturile dintre oameni, ar crea o societate de o înaltă valoare morală, în care ar fi mult mai ușor de trăit. Ar naște o societate a adevărului.

În țara noastră, toate forțele sociale sănătoase sînt mobilizate pentru formarea omului nou, a omului societății socialiste, om cinstit și corect în tot ce spune și în tot ce face. Mentalitatea și concepțiile despre societate, despre om și muncă, au creat în vechia orînduire o anumită cate-

Cinste și corectitudine

gorie de oameni, care nu au avut decît rar o sensibilitate la cinste și corectitudine. Societatea noastră socialistă trebuie să-i educe și pe aceștia, trebuie să le însușească o altă comportare în viață, o altă concepție în gândire, despre cinste și corectitudine — ca mari valori sociale, ca mari virtuți individuale. Cinstea și corectitudinea, în toate împrejurările, în tot ce facem, în tot ce spunem vor constitui o societate a adevărului, a încrederii, a demnității, a respectului reciproc între oameni și vor determina ca tot ce este vorbit sau scris, să fie adevărul.

Dar cinstea și corectitudinea sînt virtuți sociale care-și au, mai ales, un mare interes pentru edu-

carea, în puritatea lor, a copiilor. S-au deschis nu demult școlile. Ele învață pe copii o seamă de cunoștințe absolut folositoare și lor și societății, dar mai ales trebuie să-i educe în spiritul cinstei și corectitudinii, de o tot atît de mare importanță pentru progresul societății noastre.

Munca aceasta de educație revine profesorilor, acei oameni care intrupeză în cel mai înalt grad aceste virtuți. Ei sînt de mult — din acest punct de vedere, „oameni noi”, — cetățeni ai unei societăți în care raporturile sociale sînt curate, drepte, cinstită și corecte.

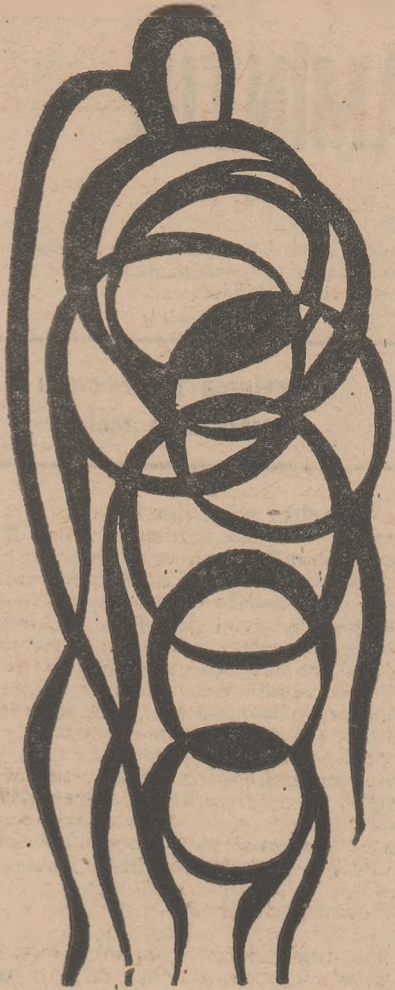
Raporturile din societatea bazată pe exploatare care duce tot

mai stăruitor spre concepția că omul a fost creat pentru a strînge prin orice mijloace, averi tot mai mari, se exprimau în termeni universali prin formula „homo-homini, lupus” și prin acea spălare a conștiințelor murdare de necinste cu dictonul că „banul nu are miros”.

Copiii de astăzi, vlăstarele omului nou de mîine, trebuie să fie pătrunși de tot dezgustul pentru asemenea vechi formule și pentru oamenii care în alte părți ale lumii trăiesc din ele. Avem la noi un corp didactic, de toate gradele, harnic și cinstit. Elevii au în fiecare oră de curs un model viu în fața lor. Să le fie demni urmași, lor și părinților, clasei muncitoare, fărâșimii și intelectualilor progresiști, care prin jertfa, credința și munca lor au pus temelie unei societăți a cinstei și corectitudinii, temelie de marmură a lumii de mîine.

DEMOSTENE BOTEZ

ȘCOALĂ VECHĂ, ȘCOALĂ NOUĂ

GENERAȚII

Desen de prof. C. Chițimbuș

De vreo câteva decenii, dar cu deosebire în ultimii ani, lumea didactică își îndreaptă privirile spre o școală nouă, promițătoare de mai bune rezultate instructiv-educative.

Totodată, în rîndul cadrelor didactice, unii se remarcă printr-o critică aspră făcută școlii vechi, în timp ce alții, care se declară partizani ai școlii noi, rămîn totuși prizonieri ai școlii vechi.

Reținînd această stare de lucruri și recunoscînd necesitatea unei înțelegeri clare a naturii și valorii școlii vechi, cit și a raportului ei cu școala nouă, să încercăm a demarca relația dintre una și alta, cu scopul practic de a face, în prezent, un învățămînt adecvat societății noastre socialiste.

Școala veche avea anumite caracteristici care trebuie astăzi depășite. Mai întii, era o școală a profesorului, în sensul că în cadrul ei, profesorul era persoana principală, alfa și omega școlii, în timp ce școlarii erau priviți ca o masă de copil, fără luarea în considerare a necesităților lor psihice și a caracterelor distinctive pe trepte de vîrstă. Paralel, această școală era o școală „a cărții”, „a buchii”, dînd un învățămînt preponderent livresc, iar nu o școală activă, o școală a vieții și a faptelor.

Totodată ea era o școală intelectualistă în sensul că în activitatea ei se punea accentul pe cunoașterea și asimilarea ideilor și pe dezvoltarea intelectului (Herbart), iar nu pe dezvoltarea multilaterală a personalității școlarului. Ea pornea de la dubla teorie că omul valorează prin „provizia lui de idei”, și că ideile generează sentimentele și voința umană.

În fine, această școală era una individualistă, preocupîndu-se de formarea individualității școlarului ca individ, fără raportarea la societate și interesele ei și la integrarea individului în această societate.

Prin toate aceste caractere criticabile, școala veche și-a creat o situație dificilă, care trebuie depășită, fapt care s-a realizat de „școala nouă”.

Totuși, școala veche posedă și unele aspecte pozitive, care reprezintă valori demne de continuat și dezvoltat în școala nouă.

Mai întii, multe din cadrele ei didactice erau personalități caracterizate printr-o vie conștiință a datoriei, seriozitate, ținută demnă și pregătire intelectuală temeinică. Ne referim la profesori universitari ca Spiru Haret, dr. V. Babeș, Paul Bujor, N. Iorga, V. Pirvan, S. Mehedinți, C. I. Parhon, P. Andrei și alții, și apoi la profesori de liceu ca; Spiridon Popescu, G. Popa-Lisseanu, Șt. Mihăilescu, Ilie Cristea, C. Damianovici, G. Petrovici, G. Nedoiu, M. Bantaș etc., la institutori și învățători: Apostol Culea, Teodor Pavel, I. Pucleanu, D. Stoleriu, V. Tomegea, V. Tătaru, P. Petrescu etc.

Deși școala veche păcătua prin caracterul său livresc totuși pregătea pe elevii care ieșeau din ea cu un serios bagaj intelectual de noțiuni și reguli de gramatică, de matematică, de fapte din istoria patriei, cunoștințe de geografie și cu respect pentru carte și școală. Și mai departe, nefiind de acord cu procedarea ei de a cere un plan unic de lecție, trebuie totuși să recunoaștem meritul ei de a cere și obliga pe profesor să-și pregătească lecția, organizînd-o într-un plan sistematic.

Față de vechea școală însă, cadrele didactice ale școlii noastre noi, de astăzi, le revin, cum e și firesc, sarcini mult mai complexe, decurgînd din ideologia marxist-leninistă, în lumina indicațiilor de partid, menite să restructureze învățămîntul românesc.

Mai întii, le revine datoria să facă saltul calitativ, de la școala veche la cea nouă, fiind atente la mai multe comenzi didactice: să deplaseze centrul școlii de la profesor la școlari, luînd în considerare trăsăturile lor specifice pe trepte de evoluție; să facă trecerea de la o școală „a cărții”, la o școală a pregătirii pentru viața socială-politică, pentru producție și pentru societatea de mîine; să tranziția de la o instrucție și educație intelectuală unilaterală, la una multilaterală, prin care se asigură mai bine progresul individual și social; în fine, în școala nouă, elevii să fie pregătiți pentru integrarea lor în societate, prin exercitarea unei profesii în serviciul societății, poporului și statului nostru socialist.

Dar școala nouă, întrucît se constituie, în primul rînd, ca o școală a vieții, a producției, deci a muncii, are în fața ei un imperativ social-politic de mare importanță: acela de a pregăti pe școlari ca cetățeni activi, animați de dorința de a munci, de a produce bunuri materiale și spirituale și, inclusiv, cu simțul răspunderii față de datorile lor, pentru progresul și independența societății, poporului și statului nostru de astăzi.

Prof. univ. dr. doc. ȘTEFAN BĂRSĂNESCU

Condițiile unui studiu unitar, cu caracter profund aplicativ, al matematicii (I)

- Modernizarea învățămîntului matematic nu poate fi privită pe sectoare, ci ca un tot unitar.
- Sînt necesare modele matematice cu valoare în viața practică și în dezvoltarea inventivității tehnice.
- Echilibrul între teoretic și aplicativ prin revalorizarea intuiției.

Consultarea, schimbul de opinii, a cadrelor didactice din toate gradele de învățămînt, desfășurate în timp și nu în mod precipitat, sînt o condiție esențială a modernizării și perfecționării programei de matematică pe întreg parcursul învățămîntului general și mediu. Se vor asigura, astfel, condițiile pregătirii acestei discipline în așa fel, încît să includă cunoștințe de matematică modernă, să aibă un mai profund caracter aplicativ în sfera tehnico-economică, să dezvolte gîndirea inventivă a tinerilor. Programa adoptată pentru acest an, după consultări insuficient de largi și concludente, apare ca un document de tranziție, cu merite, dar și cu importante scăderi în raport cu factorii la care ne-am referit anterior.

O primă observație: importantul proces de modernizare a matematicii nu poate fi privit pe sectoare, ci în întregul lui, sau completîndu-se cel puțin cu programa claselor I—VIII, fără de care analiza ar conduce la un studiu incomplet pe de o parte, iar pe de altă parte, la propuneri cu o finalitate unecori discutabilă. Un proces atît de amplu și cu atîtea implicații nu poate fi început decît de jos, de la primele clase.

Începerea modernizării matematicii chiar din clasa I ar avea multiple avantaje, rezolvînd pe parcurs și alte probleme pe care le vom semnala, de asemenea, în cele ce urmează.

În decursul fiecărui an s-ar putea supune unor discuții, cu toate forurile competente, sub conducerea Societății de Științe Matematice și, în final, a Ministerului Învățămîntului, experiența acumulată în anul precedent. Cu asemenea ocazii s-ar putea propune și o serie de probleme practice, care își au modele matematice mai simple și care permit îmbinarea armonioasă a spirii

teoretic cu utilizarea matematicii în viața de toate zilele și valorificarea ei pe planul inventivității tehnice.

Trebuie observat că un atît de amplu proces de modernizare, la care să ia parte întreg corpul didactic de predare a matematicii, cere și o profundă pregătire a profesorilor. În primul rînd, o largă informare a lor, prin toate mijloacele, mai ales printr-un material documentar cit mai amplu, care să le fie pus la dispoziție de Ministerul Învățămîntului. Apoi este necesar ca manualele să conțină „esențialul” fără abuz de explicații, de formule, de notații, fără teoretizare sau abstractizare excesivă. Echilibrul între aspectele teoretic și aplicativ va putea fi realizat și prin revalorizarea intuiției, prezentînd modele fizice, tehnice, mecanice, economice etc. În felul acesta, școala secundară va putea fi un adevărat test de aptitudini, de abilități, iar elevul se va putea dirija spre meseria în care să-și poată valorifica cit mai deplin posibilitățile.

Reamintim că am publicat, încă anul trecut, împreună cu prof. univ. H. Ionescu, o schemă de modernizare a învățămîntului matematic adaptată cerințelor pregătirii elevilor, astfel încît cei care vor intra în producție, imediat după absolvirea a 10 sau 12 clase, să dispună de cunoștințe matematice cu largă aplicativitate.

Subliniem, din nou, că introducerea în clasele VI—VIII a teoriei grafelor și a programării liniare, nu necesită decît aplicarea unor algoritmi simpli bazați pe calcule aritmetice (lăsînd deoparte cazurile de degenerescență). Aceste discipline pot fi predate și ca aplicații ale geometriei analitice, ceea ce va permite calificarea rapidă a absolvenților liceului și ai școlii de 10 ani

pentru posturile de dispecerat și dirijarea materialelor în întreprinderi, pe șantiere etc. Din experiențele făcute pînă acum, problemele de repartii bazate pe teoria grafelor au fost deosebit de captivante pentru elevi. Studiul teoriei grafelor și cel al programării liniare a permis elevilor să obțină o pregătire utilă pentru folosirea în producție a calculatoarelor de birou, care se încetățenesc din ce în ce mai mult în producție de cînd s-au introdus cartelele magnetice (la calculatoarele Hewlett-Packard) și la care se aplică diverse operațiuni succesive bazate pe algoritmi. Mai tîrziu le va fi mult mai ușor să învețe tehnica programării la calculatoare, chiar dacă ar rămîne numai cu diploma de bacalaureat sau chiar numai cu absolvența a 10 clase.

În sensul celor de mai sus, geometria analitică și vectorială fiind introduse prea tîrziu, absolvenții școlii de 10 ani nu pot beneficia de metodele de optimizare din cadrul programării liniare, care apar în programa propusă de noi ca o aplicație a geometriei analitice și vectoriale.

Ar fi extrem de utilă și introducerea în învățămîntul matematic secundar — faptul l-am semnalat și cu alte prilejuri — a comparării modelului matematic cu modelul fizic, tehnic, economic etc., în vederea stabilirii aplicabilității lui în practică. Domeniul de definiție al modelului matematic este în general mult mai vast decît acela al celorlalte modele. Aceasta a făcut pe mulți mari matematicieni să extindă procedeele de comparare la toate disciplinele care utilizează matematica în aplicațiile lor și să afirme, parafrazîndu-l pe Poincaré, că nu există „probleme rezolvate”, ci „probleme mai mult sau mai puțin rezolvate”.

În nici un manual actual de liceu nu se arată insuficiențele utilizării derivatelor în problemele de optimizare, a determinării extremelor locale etc. Pînă la programarea liniară, care reprezintă unul din eșecurile metodei derivatelor, lucru care, de asemenea, nu este subliniat în manuale, se pot da nenumărate exemple care să infirme sau să permită interpretarea unor rezultate obținute cu ajutorul derivatelor. La concursul de admitere în Institutul politehnic din București, din săli cu cite 150—200 can-

didai, nu s-au găsit decît unul sau doi care să poată aplica alte metode de rezolvare a problemelor de acest fel, și nici unul care să explice corect cauzele dificultăților întîlnite. De exemplu, cîutînd maximum al unei delimitate de o bară de lungime 2a, care a fost îndoită în formă de triunghi dreptunghi, după ce au fost eliminate catetele, se găsește o reprezentare improprie (liniară) a variației ariei în funcția de ipotenuza x . Este un eșec al derivatelor care nu poartă în evidență maximum. Dacă se reprezintă aria în funcție de o catetă, maximum se găsește imediat, dar nu și explicația primului caz, în care maximum indicat de reprezentare (pentru $x=0$) nu este atins. Sau în cazul funcției \sqrt{x} am constatat că absolenții, nedeprinși să precizeze mulțimea de definiție a derivatei, trag concluzia că ea nu admite nici un extrem. Considerăm, deci, foarte util să se introducă clasele de funcții derivabile pe porțiuni, atît de utile în tehnică. Al treilea exemplu se referă la minimum de material utilizat pentru anumite construcții, de pildă armătura $f(x) = AM + MN + NB$ în formă de trapez isoscel (fără bază și alcătuită din bare omogene de secțiuni constante) care să susțină, în anumite condiții, o boltă semicirculară AMNB. Deși $f(x)$ este indefinit derivabil pe R , nici unul dintre candidați nu a văzut că minimum corespunde valorii $x=0$, adică diametrului AOB. Această valoare nu se găsește printre rădăcinile derivatei $f'(x)$, ceea ce n-a putut fi explicat de candidați; aici, nu modelul matematic permite rezolvarea problemei de extrem, ci modelul tehnic. Asemenea exemple atrag atenția asupra unor dificultăți ce pot apărea în cursul rezolvării problemelor referitoare la modelele matematice, fizice, mecanice, tehnice, economice etc. și asupra necesității ca toate funcțiile ce apar în aceste modele să fie corect și complet definite prin tripleta: mulțimea de definiție, relația, mulțimea valorilor. Tehnica, economia și alte domenii de activitate practică ar avea foarte mult de cîștigat dacă toate aceste aspecte ar fi subliniate încă din liceu, în cadrul unor probleme legate de practică.

Prof. dr. docent RADU BĂDESCU

Un raport în plină extensiune: ERGONOMIA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

O masă rotundă cu tema „Ergonomia învățămîntului” a reunit ca participanți pe prof. dr. ing. SIMION ȚAIGĂR, prof. dr. OCTAVIAN BERLOGEA, conf. TAMARA DOBRIN, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prof. ROMEO DASCĂLESCU, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, conf. dr. PETRE BURLOIU, dr. ALEXANDRU GHEORGHIU și VLADIMIR KRASNESCHII, cercetători științifici la Institutul de cercetări pedagogice. Prezentăm, în această pagină, câteva din ideile care s-au conturat în mod deosebit de pregnant.

În cadrul aceleiași mese rotunde dr. CONSTANTIN TĂNĂSCU, dr. MIRCEA ALEXANDRESCU și dr. OCTAVIAN IENIȘTE și-au orientat participarea asupra problemei: „Solicitare — capacitate — efort — optimizare”.

cîmp interdisciplinar de activitate ale cărui soluții vor participa, cu o cotă importantă, la perfecționarea continuă a tehnologiei didactice.

Orientarea profesională și ergonomia școlară

În cadrul măsurilor de așezare a învățămîntului pe baze ergonomice un loc de frunte îl ocupă orientarea profesională care, pentru a fi eficientă, trebuie să se desfășoare ca o acțiune integrată atît școlii, cît și producției. Urmărind alegerea acelor profesii care corespund cît mai bine cerințelor și posibilităților individuale ale elevilor, orientarea profesională are rolul de a interveni în formarea unor aspirații și motivații profesionale și totodată de a sprijini procesul instructiv-educativ în timpul școlarizării prin indicarea căilor de îndrumare a elevilor, astfel ca aceștia să obțină cea mai mare eficiență școlară și ulterior profesională, în raport cu inclinările și particularitățile lor.

Fiecărei trepte de școlarizare trebuie să-i corespundă o finalitate socială — în sensul de a permite prestarea unei anumite munci și totodată de a deschide posibilități de promovare în specialitate.

Cerința ca școala să fie prospectivă, adică să pregătească tineretul pentru adaptarea la condițiile de muncă și de viață previzibile în perspectiva viitorilor ani, implică adaptabilitatea continuă a conținutului și metodelor învățămîntului, precum și legătura cît mai strînsă a școlii cu producția.

Întrepătrunderea scopurilor școlare și a metodelor folosite impune o strînsă colaborare între echipa de orientare profesională și echipa de ergonomie școlară.

Organizarea învățămîntului pe baze ergonomice constituie o sarcină complexă și îndelungată. Este necesară o analiză critică în această lumină a actualelor planuri de învățămînt și a programelor școlare, respectiv a programelor analitice ale învățămîntului superior, în care s-a acumulat în mod aluvionar un volum apreciabil de cunoștințe care cer din partea elevilor și a studenților un efort de înmagazinare mereu sporit, în timp ce eficiența însușirii lor e foarte redusă. Volumul și complexitatea cunoștințelor vor continua să crească din ce în ce mai mult, iar învățămîntul nu-și va putea îndeplini menirea dacă se va mulțumi cu rolul de a selecta și transmite cunoștințele. Ca să-și îndeplinească sarcinile, el trebuie să se orienteze spre o astfel de formare a elevului și studentului încît aceștia să stăpînească o sumă de cunoștințe fundamentale și să-și formeze capacitatea de căutare, selectare și prelucrare creatoare a cunoștințelor de care vor avea nevoie în viață. Un astfel de învățămînt va putea forma oamenii societății moderne, capabili să-și apropie cunoștințele de care au nevoie, să și le împrăpăteze și completeze continuu, realizînd astfel educația lor permanentă.

Sistemul național de perfecționare legiferat în țara noastră oferă forme de perfecționare variate și elastice, constituînd un cadru organizat pentru realizarea educației permanente. În felul acesta, discrepanța dintre volumul crescînd de cunoștințe și capacitatea de însușire a celor ce învață va putea fi eliminată, eforturile eșalonîndu-se pe o durată îndelungată, iar completarea cunoștințelor dobîndite cu noi cunoștințe realizîndu-se ca un proces continuu.

Ergonomia învățămîntului este abia într-o fază inițială de lămurire a conceptelor, a căilor și mijloacelor pe care trebuie să le folosească, aceasta atît la noi în țară, cît și pe plan mondial. Nu este, însă, mai puțin adevărat că necesitățile stringente ale perfecționării și modernizării învățămîntului, ca și progresele realizate de ergonomie în ultimii ani creează premisele introducerii aplicațiilor ergonomice în învățămînt, unde principiile ei sînt în cea mai mare măsură la ele acasă, fiind vorba de om, de formarea lui cît mai eficientă pentru societate și de realizarea cît mai deplină a personalității umane.

Ergonomia a căpătat extindere în primul rînd și mai ales în sfera producției bunurilor materiale. În contextul progreselor realizate de cercetările ergonomice în ultima vreme și ținînd seama de necesitățile de perfecționare a muncii umane în toate domeniile în care se desfășoară, în strînsă interdependență cu mijloacele de muncă, spațiile și mediul de muncă, s-au creat condiții pentru extinderea cercetărilor și aplicațiilor ergonomice și în celelalte domenii ale muncii din afara sferei producției materiale. Unul dintre domeniile în care pătrunderea ergonomiei se anunță deosebit de fertilă este învățămîntul.

Dacă pentru obiectul ergonomiei, în general, există un consens larg, în definirea acestuia drept optimizarea raportului între om și locul său de muncă (cuprinzînd spațiul de muncă, mijloacele de muncă, organizarea, mediul ambiant), în cazul ergonomiei învățămîntului putem vorbi de optimizarea raportului între profesor și elev sau student și între aceștia și mijloacele de învățămînt (cuprinzînd clădiri, mobilier, mediu ambiant, manuale, mijloace audiovizuale ș. a.).

Ergonomia învățămîntului urmărește: ușurarea și sporirea randamentului muncii cadrelor didactice, micșorarea efortului, diminuarea oboselei elevilor, respectiv a studenților, îmbunătățirea însușirii de către aceștia a cunoștințelor, și formarea lor multilaterală ca membri activi, cît mai utili, ai societății.

Societatea contemporană a pus pe primul plan valoarea principalei forțe de producție — omul, ca factor esențial și determinant al progresului. În această perspectivă, relația om-muncă este abordată mai ales prin prisma rolului primordial al omului.

În țările capitaliste dezvoltate ergonomia a creat o problemă la care interes este orientat spre obținerea eficienței; este, însă, indiscutabil, că trebuie ținut seama de caracterul limitat al acestei eficiențe (la sfera producției) și de țelurile urmărite (pentru cine? în ce scop?).

Cerințele ergonomice se conturează însă într-o viziune mult mai largă, de optimizare a relației om-muncă în toată sfera activităților societății moderne. Prin structura relațiilor ei sociale, societatea socialistă intrunește cele mai bune premise și condiții pentru obținerea eficienței, întrucît ea acționează științific, pe baza unei concepții unitare de dezvoltare a bazei materiale, a forțelor de producție și a relațiilor de producție.

Principala forță de producție — omul — depinde în mare măsură de sistemul de educație, în care învățămîntul ocupă un loc de frunte. Sistemul de învățămînt trebuie să urmeze în structura lui, în funcțiuni, în procese și rezultate, cerințele tipului de societate cu toate caracteristicile lui definitorii.

În lumina acestor exigențe generale se desprind câteva concluzii:

— Sistemul de învățămînt își îndeplinește funcțiunile numai dacă îndeplinește idealul social socialist. Programele, manualele, toată gama activităților procesului de învățămînt urmează să realizeze organic modalități concrete care să ducă la înțelegerea, asimilarea transformarea în convingeri a concepției politice a statului socialist.

— Pregătirea unor cetățeni, apti pentru participarea la procesele sociale pentru organizarea și conducerea acestora impune anumite sarcini perfecționării învățămîntului;

a) Asigurarea preponderenței formative a proceselor educaționale;

b) Activizarea învățămîntului. Creșterea ponderii activităților de învățămînt cu caracter aplicativ-demonstrativ. În-

struire practică. Munca socială. Stimularea activităților independente;

c) Generalizarea, pe toate treptele învățămîntului, a practicii conducerii colective și dezvoltarea inițiativei și răspunderii personale a elevilor și studenților;

d) Analiza periodică a direcțiilor de desfășurare a procesului educațional ca un întreg, sub raportul eficienței formării în ansamblul său și prin prisma luptei noului cu vechiul;

e) Aplicarea cerințelor ergonomice să fie situată în condițiile specifice școlii de la noi și a scopurilor proprii țării noastre.

Relații definitorii în proiectarea ergonomică a conținutului învățămîntului

Acțiunea de proiectare ergonomică a conținutului învățămîntului solicită, cu necesitate, să se țină seama de câteva relații definitorii.

O primă relație este aceea între știință și obiectul de învățămînt. Știința are ritmuri mai alerte de dezvoltare decît renovările posibile în procesul de învățămînt, ea oferă mai multe informații decît capacitatea și necesitățile procesului de învățămînt de a le asimila.

Decalajul de ritm dintre știință și procesul de învățămînt creează, la un moment dat, un dezechilibru în relații, care necesită reasezări, renovări și integrări.

O altă relație este aceea între muncă și obiectul de învățămînt, în condițiile în care munca s-a constituit ea însăși ca obiect de învățămînt. Munca se impune nu numai prin valențele ei educative, ea este și o sursă de informații de care tineretul nostru, prin exercitarea activităților tehnico-productive, trebuie să beneficieze din plin. Avînd totodată un caracter social-integrator, munca — obiect de învățămînt — poate să devină model pentru celelalte discipline școlare datorită deschiderii ei spre practică.

Prin prisma didactică și ergonomică, planul de învățămînt apare ca o expresie, în primul rînd calitativă, a procesului de învățămînt, el reprezintă un sistem al științelor, cu interdisciplinari-tăți și intercondiționări. Programele analitice care determină cu minuțiozitate cantitatea și aria informației formează un cadru rigid, în care integrarea științei devine greu posibilă. De aceea, în prezent, sînt preferabile programele-cadru, deschise permanent spre știință; astfel integrarea noilor achiziții ale acestora nu creează perturbații. Bineînțeles, programele-cadru se adresează unui profesor bine pregătit, capabil să prospecteze procesul de învățămînt în raport cu dezvoltarea științei și a societății.

Dacă acțiunea de perfecționare a învățămîntului, coroborată cu perfecționarea celui care realizează procesul de învățămînt — profesorul — are în vedere probleme ca cele menționate, cerințele ergonomice de stabilire a unui echilibru funcțional între elev și mediul său de muncă se pot realiza în condițiile unei eficiențe sporite.

Transmiterea informațiilor și organizarea „locului de muncă” al profesorului

Spre deosebire de sfera productivă, unde comunicațiile au ca scop detecta-

rea, discriminarea și înțelegerea anumitor semnale, în învățămînt scopul transmiterii informațiilor constă în asimilarea de cunoștințe (legi, concepte), cu care subiecții să poată opera în anumite situații și pe care să fie în stare a le transfera în diferite domenii de cunoaștere.

Suprasolicitarea canalului de transmitere — mai ales profesorul — sau a canalului de recepție poate împiedica transformarea informației în cunoaștere. Răspunzătoare de apariția unor asemenea disfuncții poate fi, în primul rînd, dozarea greșită a cantității de informații comunicate, fie prin organizarea necorespunzătoare a anumitor lecții, fie prin utilizarea unor metode și mijloace care nu asigură suficient structurarea operațională a cunoștințelor, ci se bazează numai pe acumulări cantitative și pe memorizare. Situația aceasta poate duce la stări de oboseală generală, sau localizări ale oboselei la unele structuri psihice și intelectuale solicitate în mod deosebit. Asemenea stări de oboseală mai pot fi determinate și de organizarea defectuoasă a programului de lucru (orarelor), condițiile ambiante necorespunzătoare (fonice, de luminat, cromatice, de aerisire, temperatură), adaptarea insuficientă a programei la vârsta elevilor, starea fiziologică a acestora, stimularea insuficientă a interesului și a motivației pentru asimilarea diverselor discipline, relațiile tensionale din grupul clasei sau dintre clasă și profesor etc.

Activitatea la catedră a cadrelor didactice considerată ca loc de muncă se cuvine analizată și măsurată în lumina criteriilor care pot influența pozitiv sau negativ transmiterea informațiilor în procesul de învățămînt.

Principiile ergonomiei și tehnologia didactică

În faza actuală, tehnologia didactică este principala beneficiară a aplicării principiilor ergonomice în învățămînt, deoarece fiecare din părțile ei componente — forme, metode tehnici sau mijloace de învățămînt — necesită acțiuni de optimizare continuă în relația cu elevul sau studentul. Perfecționarea și amplificarea tehnologiei didactice utilizate, care au loc ca un fenomen general în învățămîntul mondial, sînt strîns legate de realizarea eficienței pedagogice proiectate pentru noile condiții, fără a fi antrenată concomitent și mărirea, în aceeași măsură, a solicitării elevilor sau profesorilor. Pe planul ergonomic obiectivul central îl constituie găsirea unor soluții pentru optimizarea psiho-fiziologică a eforturilor tuturor celor antrenati în procesul de învățămînt. Astfel, mijloacelor de învățămînt li se cere o serie de calități ergonomice cum ar fi: să se integreze ușor în actul pedagogic, să asigure libertatea de acțiune și de inițiativă a profesorului, să se adapteze ritmului particular al procesului de învățămînt, să favorizeze participarea și activitatea individuală a elevilor etc. Se impune, de asemenea, rezolvarea unor probleme ca, de pildă, optimizarea ergonomică a arhitecturii și mobilierului școlar, a postului de lucru atît pentru profesor, cît și pentru recepționarea diferitelor variante de mesaje informaționale, optimizarea adaptării reciproce dintre elev-mașină-mediul școlar etc.

În modul acesta se deschide un nou

MANUALUL DE ECONOMIE POLITICĂ

la o nouă ediție

La apariția celei de a treia ediții a manualului de economie politică pentru licee de prof. univ. dr. Barbu Zaharescu, redacția, în dorința de a veni în sprijinul cadrelor didactice care predau această disciplină, publică în cele ce urmează un material pregătit inițial de autor drept prefață în care, pe lângă explicarea rațiunii și criteriilor elaborării unei noi ediții, se dau și unele îndrumări metodice.

La cea de a treia ediție a manualului de economie politică pentru licee se prezintă în întregime refăcut. Această refacere a fost necesară în urma progreselor realizate în construcția socialistă din țara noastră în ultimii ani și care au cerut o revizuire a capitolelor consacrate economiei politice a socialismului. Dar și în capitolele consacrate modului de producție capitalist s-au făcut multe schimbări, precizări de termeni, punere la zi a datelor ilustrative.

Manualul se prezintă îmbogățit și cu o serie de scheme, grafice, date statistice, care, sper, vor ajuta elevii să înțeleagă mai bine expunerea teoretică. În același timp, este necesar să atrag atenția că, în mod inevitabil, datele statistice cu timpul se învechesc. Scopul manualului nefiind de a ține pe elevi la curent cu

cele mai noi date statistice, și acest lucru nefiind nici posibil într-un manual, tovarășii profesori care țin ca datele ilustrative să fie la zi pot foarte ușor să folosească în lecțiile lor cifrele și graficele care se publică regulat în presă și în lucrări ale Direcției Centrale de Statistică. De altfel, este de la sine înțeles că aceste date concrete tipărite cu litere mici au fost trecute numai ca exemple și nu trebuie învățate de elevi.

La această ediție am adăugat și o serie de bucăți de lectură: biografiile ale creatorilor economiei politice marxist-leniniste, ale unor economiști români progresiști din trecut, pagini din operele lor etc. Scopul acestor lecturi este de a „umaniza” știința economiei politice, care la prima întâlnire poate părea a nu fi prea abstractă, prea aridă, precum și de a da unele

cunoștințe importante care n-au putut fi incluse în programa analitică. Sper că elevii vor găsi timpul de a citi, ca o destindere, aceste bucăți de lectură. De altfel, țin să adaug că atât datele ilustrative, schemele, graficele, cât și bucățile de lectură, au fost introduse la cererea expresă a unor colegi din învățământul mediu. În felul acesta, volumul manualului apare sporit față de edițiile anterioare, dar sporul se datorește numai acestor materiale și nu va încărcă pe elevi cu noi cunoștințe obligatorii.

Edițiile anterioare ale manualului, ca și ediția actuală în manuscris, din inițiativa Ministerului Învățământului, au fost supuse discuției unora dintre colegii profesori. Au fost făcute multe observații utile de care, în definitivarea acestei ediții, am ținut seama. Unele aprecieri au fost contradictorii. De pildă, pentru unii colegi, „în paginile cărții domină definițiile, iar autorii n-au acordat suficientă atenție explicitării noțiunilor și principiilor enunțate prin concretizări și exemplificări din viață, din procesul de producție”. Dimpotrivă, pentru alți colegi profesori „un manual destinat elevilor ar trebui să conțină formulări mai concise, eventual mai multe definiții și o abordare mai directă a problemelor, astfel ca principalele noțiuni pe care elevii trebuie să și le însușească să le fie oferite direct și mai puțin deduse”. Unii profesori și-au exprimat dorința ca manualul să fie nu numai „accesibil”, ci și „complet”, ceea ce, desigur, nu se poate cere nici măcar unui manual universitar. Elevilor care termină liceul li se poate pretinde numai o cunoaștere elementară, iar nu „completă” a economiei politice; programa analitică aprobată de Ministerul Învățământului cere ca manualul să conțină un minimum de cunoștințe teoretice care să permită

înțelegerea problemelor concrete care se pun în fața construcției socialiste din țara noastră și a politicii partidului nostru în vederea acestei construcții.

După părerea mea, aceste puncte de vedere contradictorii se datoresc neînțelegerii rolului unui manual pentru învățământul mediu. Acesta trebuie să fie numai un auxiliar pentru profesorul care predă cursul. În cazul nostru, manualul de economie politică pentru licee nu este o lucrare pentru un învățământ fără profesor. Volumul manualului este limitat de cerința de a nu se da elevilor un număr prea mare de pagini de studiat acasă. Ceea ce în manual nu poate fi dezvoltat pe larg din lipsă de spațiu, poate și trebuie să o facă profesorul în oră. Economia politică este o știință, nu o colecție de dogme. Adevărurile trebuie argumentate. Acolo unde spațiul limitat nu a permis autorului să se extindă argumentarea prea mult, intervine rolul profesorului. De asemenea, exemplele, materialul ilustrativ etc. nu pot fi limitate la cele din carte. Așa în ediția actuală se dau un exemplu cu privire la pretul de cost la Combinatul de confecții și tricotaie din București. Dar profesorii pot da exemple asemănătoare din localitățile lor.

Eu pledez pentru o mai mare libertate de mișcare și inițiativă a profesorului în cadrul programei analitice. La propunerea Ministerului Învățământului, am trecut capitolul despre legile economice după cele despre valoare și legea valorii. Ministerul a considerat că este mai bine ca elevilor să li se dea mai întâi un exemplu concret de lege economică și după aceea să li se spună ce sînt legile economice în general. Unii profesori au obiectat că, după părerea lor, elevilor le vine greu să înțeleagă legea valorii dacă nu știu ce este o lege economică. După cum

se vede, există două procedee posibile: de la particular la general sau invers. Mie mi se pare că ambele pot fi acceptate și pot da rezultate bune. Depinde numai de profesor. Cred că profesorii, în predarea lecțiilor, nu trebuie să se considere legați de ordinea temelor arătate în manual. Dacă ei cred că pot face ca materialul să fie mai bine înțeles de elevi în altă ordine, cu atât mai bine. Pentru că, în acest caz, rolul principal îl au profesorii, nu manualul.

Au existat și obiecții cu privire la unele formulări din manual care nu sînt rigurose exacte. Aceasta este adevărat. Dar consider că într-un manual elementar nu se poate, și nici nu este necesar, să se dea în toate privințele formulări rigurose exacte. Este ca și cum am cere unui manual elementar de aritmetică pentru copiii care învață să numere pînă la o sută, să dea definițiile și formulările din teoria numerelor. Sau, pentru a mă referi la obiectul nostru, cum s-ar putea introduce, de exemplu, în definiția produsului social total rolul complicat și încă controversat în rîndurile economiștilor al serviciilor?

Unele probleme tratate în manual nu fac parte propriu-zis din domeniul economiei politice, ci al filozofiei sau istoriei. Așa sînt trecerea de la un mod de producție la altul, relațiile dintre bază și suprastructură. De aceea ele n-au putut fi atinse în manual decât foarte sumar și incomplet.

Autorul nu-și face iluzia de „a fi reușit pe deplin” să dea elevilor o înțelegere clară a legilor economice. Va fi întotdeauna loc și pentru mai bine. De aceea, orice observații din partea profesorilor, ca și din partea elevilor care studiază manualul vor fi binevenite.

Prof. univ. dr.
B. ZAHARESCU

RADIOȘCOALĂ
1971-72

TEMATICA CURSULUI DE ECONOMIE POLITICĂ PENTRU ELEVII DE LICEU

Publicăm, începînd cu acest număr, tematica emisiunilor de radioșcoală la științele sociale (economie politică, filozofie și socialism științific și istorie) pe anul școlar 1971-72.

Cadrele didactice sînt invitate să urmărească aceste emisiuni, menite să contribuie la o mai bună informare și orientare politico-ideologică.

Zilele și orele acestor emisiuni se vor comunica prin programele radioteleviziunii.

I. Obiectul de studiu al economiei politice

1. Domeniul de cercetare al economiei politice marxist-leniniste. Critica concepțiilor apologetice din economia politică burgheză contemporană. Contribuția P.C.R. la dezvoltarea economiei politice marxist-leniniste.

2. Categoriile, legi și contradicții în economie. Economia politică și politica economică. Folosirea legilor economice în elaborarea liniilor directoare de dezvoltare a economiei noastre naționale, a politicii economice a partidului nostru.

3. Caracterul istoric și de clasă al economiei politice. Spiritul militant, transformator al economiei politice marxist-leniniste.

II. Modul de producție capitalist

4. Producția de mărfuri capitalistă și deosebirea ei față de producția de mărfuri simplă. Importanța cunoașterii producției de mărfuri pentru politica partidului marxist-leninist al clasei muncitoare.

5. Producerea plusvalorii în condițiile revoluției tehnico-științifice. Rata și masa plusvalorii în capitalismul contemporan. Esența de clasă și critica teoriei „relațiilor umane”.

6. Situația oamenilor muncii în condițiile capitalismului contemporan. Critica tezelor

burgheze cu privire la „societatea belșugului”. Lupta oamenilor muncii din țările capitaliste împotriva exploatării.

7. Esența economică și trăsăturile imperialismului. Critica teoriilor apologetice, neștiințifice cu privire la imperialism. Stadiul dezvoltării social-economice a României la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

8. Căile extinderii dominației oligarhiei financiare. Combaterea teoriei burgheze a difuziunii proprietății.

9. Capitalismul monopolist de stat în perioada postbelică. Contradicțiile și limitele intervenției statului capitalist în economie. Critica teoriei convergenței sistemelor social-economice.

10. Integrarea monopolistă. Contradicțiile interimperialiste în etapa actuală. Accentuarea luptei popoarelor de a ieși de sub dominația marilor puteri imperialiste, pentru apărarea suveranității naționale.

11. Contradicțiile interne actuale ale sistemului valutar internațional. Critica teoriilor burgheze cu privire la relațiile economice internaționale.

12. Decalaje tehnico-economice în sistemul mondial capitalist. Subdezvoltarea — expresie a decalajelor din lumea capitalistă. Consecințele economice și sociale ale subdezvoltării asupra relațiilor economice internaționale.

13. Creșterea luptei tinerelor state pentru obținerea inde-

pendenței economice și rolul acesteia în întărirea frontului antiimperialist. Rolul colaborării noilor state cu țările socialiste în dezvoltarea lor de sine stătătoare.

III. Economia politică a socialismului

14. Proprietatea obștească — temelia progresului societății socialiste. Apărarea și dezvoltarea avutului obștesc — îndatorire cetățenească fundamentală.

15. Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată. Programul adoptat de Congresul al X-lea pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale în perioada 1971-1980.

16. Industrializarea socialistă — temelia a progresului general al societății, a creșterii bunăstării poporului român.

17. Direcțiile dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii țării noastre în perioada 1971-1975.

18. Dezvoltarea și perfecționarea relațiilor de producție socialiste în perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

19. Principiile conducerii de către partid a vieții economice. Rolul economic al statului nostru socialist. Perfecționarea continuă a conducerii de către stat a economiei.

20. Politica P.C.R. de perfecționare a planificării economiei naționale.

21. Eficiența economică — obiectiv central al activității de conducere a economiei noastre naționale.

22. Productivitatea muncii și rolul ei în ridicarea eficienței economice.

23. Sistemul cointeresării și răspunderii materiale a oamenilor muncii în sectorul socia-

list de stat și în agricultura cooperatistă.

24. Fondurile unităților economice socialiste și căile de sporire a eficienței folosirii lor.

25. Prețul de cost și importanța reducerii lui în țara noastră.

26. Gestiunea economică în unitățile economice.

27. Raportul dintre plan și piață în economia socialistă.

28. Căile de optimizare a deciziilor la toate nivelele economiei noastre naționale.

29. Sistemul informațional — instrument al conducerii organizării și planificării economiei naționale. Organizarea informării și documentării pe diferite trepte ale conducerii economiei.

30. Marketingul. Activitatea întreprinderilor și cerințele pieței. Sarcinile întreprinderilor și centrelor în activitatea de comerț intern și extern.

31. Elaborarea de prognoze, studii previzionale — cerință a conducerii întreprinderilor. Studiul capacităților de producție și a direcțiilor de dezvoltare a întreprinderilor.

32. Rata înaltă de acumulare — condiție a progresului economic și social al țării noastre.

33. Investițiile și căile de sporire a eficienței lor economice. Programul adoptat de Congresul al X-lea în domeniul investițiilor. Legea privind organizarea, planificarea și executarea investițiilor.

34. Sistemul mondial socialist și relațiile economice dintre statele socialiste. Principiile relațiilor dintre țările socialiste. Colaborarea și cooperarea economică în cadrul C.A.E.R.

35. Participarea crescîndă a României la circuitul economic mondial.

PANORAMIC

FUNDAMENTARE ȘTIINȚIFICĂ, DIVERSIFICARE, ACTIVITĂȚI CU PONDERE TEHNICĂ SPORITĂ

— Preocupări de prim ordin ale practicii productive în școlile sătești —

Una dintre dominantele evoluției societății noastre spre treapta cea mai înaltă a socialismului multilateral dezvoltat și, mai departe, spre culmile comunismului o constituie ștergerea treptată a deosebirilor esențiale între sat și oraș, datorită progresului multilateral și rapid al întregului complex rural, în primul rînd pe planul producției, care capătă un tot-mai accentuat caracter industrial. Școlii — ca principal factor de civilizație — i se cere să se situeze în zona celei mai rapide înaintări către acest obiectiv; este una dintre probele cele mai concludente privind dinamica orientării și adaptării școlii la cerințele stadiului actual de dezvoltare și la evoluția în perspectivă a societății noastre.

Inițiative și fapte ajunse la cunoștința noastră din diverse județe ale țării — Neamț, Argeș, Constanța, Vâlcea, Mureș — vin să demonstreze că acest imperativ social de bază a fost receptat în spiritul profund științific al indicațiilor formulate de conducerea partidului, profilînd în activitatea unui număr tot mai mare de unități școlare din mediul rural trăsăturile activității productive din deceniile următoare.

O prezență a noului : atelierul-mecanic al școlii sătești

Ne vom opri mai întâi la ceea ce reprezintă un factor aproape total novator al muncii practice a elevilor din mediul rural: lărgirea sferei de cuprindere în activități tehnico-productive spre meserii cu un accentuat specific industrial. Semnificativ, și în mare măsură exemplar, în această privință este cazul Școlii generale din comuna constănțeană Ovidiu.

Am trecut, la începutul săptămîinii precedente, prin localitatea care poartă numele marelui poet însingurat acum aproape două milenii chiar pe aceste maluri ale Pontului Euxin. Emblema actuală a acestei așezări în plină înflorire, cu o rapidă evoluție spre urbanizare, este dominată, alături de efigia poetului Metamorfozelor, de silueta masivă și zveltă în același timp a uneia dintre marile termocentrale ale țării, înălțată în anii construcției socialiste. La marginea comunei este implantată și o unitate puternică a întreprinderii de aprovizionare tehnico-materială a unităților agriculturii socialiste — I.A.T.M.

Această îmbogățire cu puternice valențe industriale, de tehnică și mecanizare complexă, a vieții economico-sociale din comuna Ovidiu, a pus anul acesta o pecete evidentă și trainică asupra conținutului întregii activități desfășurate de școlile din localitate. I-am găsit pe elevii claselor mari ai Școlii de 10 ani nr. 1 din Ovidiu, împărțiți în două grupe de muncă, fiecare dintre ele lucrînd, cu același entuziasm și spor. O grupă își desfășura activitatea pe ogoare, participînd la lucrările de încheiere a ciclului muncilor agricole din acest an, lucrări care deschid totodată porțile prin care va pătrunde belșugul anului viitor. O altă mare grupă de elevi desfășura o activitate cu totul inedită pentru ei, dar în care vedeau o uimitoare abilitate: erau constructori — zidari, betoniști, dulgheri.

Repartizați în echipe specializate, sub conducerea citorva muncitori cu experiență și a cadrelor didactice, mem-

brii brigăzii de constructori înalță zidurile de cărămidă, fasonază lemnul, sting varul, amestecă mortarul. Rod al activității lor entuziaste s-au și ridicat două ateliere — unul de mecanică și altul de lăcătușărie — iar la alte două destinate lucrărilor de electrotehnică și de confecții, zidurile întrecuseră cu mult înălțimea constructorilor.

Realizarea acestui grup de ateliere reprezintă tot un rod al întreprinderii activităților cu specific agricol cu activitățile de tip industrial, căci fondurile pentru înălțarea atelierelor sînt reprezentate, în majoritate, de veniturile aduse școlii de activitățile prestate în cursul acestui an și al anului trecut în cadrul cooperativei agricole de producție „Poiana”. De dotarea atelierelor se îngrijesc colectivele de producție ale termocentralei Ovidiu și ale I.A.T.M. În incinta șantierului sosiseră și erau depozitate cu grijă diferite mașinulețe — freză, raboteză, strunguri — scule de lăcătușărie și chiar materiale de prelucrat, astfel încît primele două ateliere să intre în folosință chiar în cursul zilelor următoare. La încheierea ansamblului de lucrări, căreia i s-a stabilit de asemenea un termen foarte apropiat, grupul de ateliere destinat elevilor din comuna Ovidiu va asigura practica tehnico-productivă într-o gamă largă de indeletniciri din domeniul lăcătușăriei și mecanicii, prelucrării lemnului, electrotehnicii și confecțiilor. Acestea se vor adăuga practicii, temeinic organizate, în diferitele sectoare de producție ale cooperativei agricole de producție, deschizînd larg orizontul orientării profesionale a viitorilor absolvenți ai școlii de aici și, în același timp, punînd bazele integrării lor profesionale în funcție de specificul dezvoltării economice a zonei respective. De altfel, așa cum ne-au explicat cadrele de conducere ale școlii din Ovidiu, de îndată ce se va depăși perioada de inițiere profesională a tinerilor ce vor face practică în grupul de ateliere al școlii, activitatea acestora va fi corelată cu planul de producție al întreprinderilor ce patronază școala.

Directorul general al Șantierului hidrocentralei de pe Lotru poartă personal de grijă unor ateliere-școală

Liceul din Voineasa, alături de alte 13 școli generale din județul Vâlcea, tînde să devină o pepinieră de constructori pentru șantierul uriașei hidrocentrale de pe Lotru și pentru celelalte lucrări hidrotehnice care vor modifica profund structura tehnico-economică a acestei zone a țării.

Deși solicitat permanent de coordonarea amplelor lucrări care vor aduce Lotrul în constelația de lumini și energie a țării, inginerul Gheorghe Cocos, directorul general al întreprinderii de construcții a hidrocentralei de pe Lotru, găsește răgaz să se ocupe personal de organizarea și dotarea atelierelor-școală ale Liceului din Voineasa. Cîțiva maiștri și tehnicieni ai întreprinderii se ocupă direct atît de instalațiile tehnice, cît și de instruirea elevilor.

Stăm de vorbă cu inginerul Cocos despre temeiul și finalitățile acestei noi preocupări. Răspunsul primit e semnificativ și poate constitui pentru mulți o utilă temă de meditație.

„Indicația conducerii partidului ca fiecare formă de învățămînt, inclusiv liceul de cultură generală și școlile de 10 ani, să dea o pregătire utilă pentru activitatea de producție, răspunde nu numai unor importante cerințe educative, ci dovedește și o cunoaștere aprofundată a relațiilor din diferite sectoare de activitate. Întreprinderea noastră, de pildă, are nevoie, în anii următori de un volum mult sporit și pe noi în perspectiva viitorului apropiat. De aceea dorim să facem din atelierele în care își desfășoară activitatea tehnico-productivă elevii din școlile pe care le patronăm, veritabile unități anexă ale întreprinderii noastre în care elevii să se formeze ca viitori constructori hidrotehnici — ramură de activitate pasionantă și cu largi deschideri spre orizontul tehnicii în general”.

Industrializarea lemnului — un domeniu multivalent

În numeroase localități rurale din județul Neamț au luat ființă ateliere-școală al căror specific de producție îl reprezintă lucrările de tîmplărie. Am dorit să cunoaștem care este mobilul acestei orientări. Cercetînd planul de producție al atelierelor respective, am constatat prezența unei prime și masive comenzi: pentru sute de stupi sistematice. Se duc tratative pentru contractarea altor comenzi de acest fel. A-

pare evident, prin această prismă, că organizarea atelierelor de tîmplărie răspunde unor importante necesități locale: județul Neamț dispune de o puternică bază meliferă și dorește să-și sporească substanțial producția apicolă, deosebit de rentabilă. De altfel, o parte importantă dintre stupii ce vor fi produși va fi utilizată în dotarea stupinelor școlare, atît în școlile care dispun de pe acum de cercuri puternice de elevi apicultori, cît și în școlile care doresc să creeze asemenea sectoare de activitate practică-productivă.

Industrializarea lemnului, de astă dată pe o bază mult mai largă și legată de activitatea unor puternice unități industriale de profil, constituie o indeletnicire tehnico-productivă către care s-au orientat, începînd din acest an, și elevii școlilor generale din comunele Stîlpeni și Cosmeana, județul Argeș. Cu sprijinul întreprinderilor locale de industrializare a lemnului au fost create pentru elevii acestor școli ateliere în care se vor iniția în tainele primelor operații de prelucrare industrială a lemnului pentru ca, mai apoi, să pătrundă în procesele tehnologice mai complexe, desfășurate cu utilaje moderne de înaltă productivitate, chiar în secțiile întreprinderilor respective.

La Băiculești, tot în județul Argeș, unde există o importantă fabrică de conserve, elevii școlii generale au început să cunoască tehnologiile de producție ale industriei alimentare, care îmbină cunoștințe din domeniul chimiei și biologiei cu lucrări de înaltă automatizare și mecanizare.

Lărgirea fundamentării științifico-tehnice, creșterea productivității și rentabilității activităților agricole

În multe școli din mediul rural, după o ucenicie de câțiva ani, pe parcursul căreia elevii și-au însușit agrotehnica specifică culturii mari și legumiculturii, lucrînd pe loturi agricole școlare cu suprafețe reduse, s-a trecut anul acesta la o serie de acțiuni mult mai îndrăznețe. Astfel, la Școala generală din Boiu-Albești, județul Mureș, au fost încheiate în acest an, cu ferma locală a întreprinderii agricole de stat Sighișoara contracte pentru întreținerea unei suprafețe de 40 de hectare de pășuni, iar cu Cooperativa agricolă de producție — Boiu un contract pentru cultivarea cu porumb a unei suprafețe de 3,5 ha.

În județul Neamț, la Războieni, Negrești, Dobreni și Băltățești, unde există o puternică tradiție pomicolă, practica a fost profilată pe lucrări de livarea școlilor contractînd realizarea unor producții înalte și de primă calitate în plantațiile de pomi fructiferi.

O veche și fructuoasă colaborare între școală și unitățile agriculturii socialiste se amplifică și se adîncește pe meleagurile dobrogene unde se înalță, sub un soare generos, viile Murfatlarului. Pe baza experienței acumulate, în acest an, Școala generală din Murfatlar a încheiat contracte pentru lucrări de întreținere și recoltare atît cu Gospodăria agricolă colectivă din localitate, cît și cu Institutul de cercetări agricole Murfatlar.

„Cultura viei — ne spune directorul școlii din Murfatlar — se bazează pe una dintre cele mai specializate agrotehnici: lucrările de apărare a viței în perioada înghețului, activitățile de primăvară desfășurate în vie, combaterea dăunătorilor și prevenirea bolilor viței, recoltarea, reinținerirea culturilor — toate cer operații încadrate în perioade optime și executate cu mare precizie.

Înțelegerea profundă de către elevii a întregului proces tehnologic implică, în același timp, corelarea acestor lucrări cu o serie de cunoștințe și deprinderi practice din domeniul biologiei și chimiei. Se poate spune că astfel munca devine o „materie de învățămînt” interdisciplinară — fundamentul, puntea de legătură și finalitatea celorlalte discipline de învățămînt. În același timp, în cazul concret al școlii noastre, activitatea tehnico-productivă în

viticultură deschide o poartă largă spre alte domenii de activitate”.

— Adică?

— Foarte simplu: cu fondurile obținute din lucrările pe care le vom efectua în vie ne vom construi și dota ateliere pentru lucrări cu profil industrial.

Spre o mai deplină valorificare a posibilităților

Cercetarea situației existente în diferite localități, discuțiile purtate cu numeroase cadre didactice au dezvăluit multiple resurse care pot fi valorificate cu succes în scopul propulsării activității tehnico-practice spre zone mai profunde, cu multiple valențe științifice și de producție.

N-ar putea fi antrenate, de pildă, liceele din centrele rurale și clasele mari ale unor școli generale care funcționează în apropierea institutelor de cercetări agricole sau a unor stațiuni ale acestor institute la activități de specialitate mai profundă? Credem că o asemenea inițiativă, efectuată cu spirit de răspundere, ar fi din toate punctele de vedere profitabilă.

Au fost create pe lîngă multe cooperative agricole unități anexe cu profil meșteșugăresc și de industrie locală. Ele ar putea fi folosite larg pentru instruirea tehnico-practică a elevilor (în prezent, utilizarea în acest scop a atelierelor anexe ale C.A.P.-urilor se realizează în proporții foarte reduse). S-ar obține astfel o întărire a sectorului tehnic și de servicii în mediul rural.

În sfîrșit, pentru a limita exemplele noastre la trei, dar fără a epuiza nici pe departe domeniul posibilităților existente, sînt condiții ca, sprijinite de diferitele centre și laboratoare județene pentru controlul și selecția semințelor, a calității produselor etc. să fie întărită baza materială a laboratoarelor de biologie și chimie din școlile satești. Iar activitatea acestora ar putea fi profilată astfel încît să efectueze diferite probe științifice necesare ridicării calității și cantității producției în unitățile agriculturii socialiste.

Sîntem convinși că multiple alte inițiative, din a căror popularizare ne vom face o datorie de onoare, vor veni să lărgescă continuu orizontul și profunzimea activităților tehnico-productive în școlile satești.

Tur de orizont realizat de Al. CIUCA în colaborare cu V. APOSTOL, I. JUGĂNARU, ANDREI ILIE.

Protecția și securitatea muncii

Definitorii pentru o industrie modernă, competitivă pe plan mondial sînt, alături de nivelul producției, gradul de automatizare și calitatea proceselor tehnologice și înalta securitate a muncii, măsurile de protecție a sănătății celor ce muncesc, de apărare a mediilor împotriva poluării. A face din muncă o disciplină de învățămînt presupune, implicit, să pregătim tînăra generație pentru toate aceste ipostaze ale industriei moderne.

Să pornim de la fapte. S-au construit, amenajați, dotați și dat în folosință, la începutul acestui an școlar, în toate județele țării, mii de ateliere de practică pentru elevii, avînd un profil foarte divers. Elevii care au participat la construirea lor, sînt dornici să muncească și plini de entuziasm. Dar mulți dintre ei dovedesc stîngăcie, izvorită dintr-o deprindere empirică în mînuirea sculelor, ca să nu mai vorbim de cunoașterea cu totul insuficientă a modului cum se lucrează la mașini mai complexe — strunguri, freze, raboteze, fierăstraie mecanice, polizoare — sau a regulilor de lucru în cazul efectuării unui montaj electric.

Directorii de școală, responsabili activităților tehnico-productive, instructorii de practică, în răspunderea cărora intră, drept o îndatorire de prim ordin, protejarea sănătății și integrității fiecărui elev, trebuie să asigure pe scară largă, în atelierele școlii o temeinică instruire a tinerilor din școli asupra normelor de protecție și tehnica securității muncii.

În întreprinderi există un întreg sistem organizatoric și de răspundere, bazat pe legislația în vigoare privind protecția muncii, legislație care se referă expres și la „ucenici, elevi și studenți în perioada efectuării practicii profesionale”. Nu va fi posibil să creăm în școli, cel puțin în etapa actuală, cabinete de protecția muncii. Dar fiecare școală, eu sprijinul inspectoratelor școlare, al organelor locale de protecția muncii, al întreprinderilor, va trebui să-și formeze deîndată un fond de bază cuprinzînd hotărîrile și instrucțiunile în vigoare, material propagandistic, afișe, diafilme etc. Se cuvine subliniată, în această ordine de idei, obligativitatea normelor republicane de protecția muncii.

Instruirea elevilor cu normele de

protecția muncii în atelierele școlii sau în producție va fi asigurată de instructori sau profesori temeinic edificați nu numai asupra diferitelor norme de securitate a locurilor de muncă în general, ci și asupra condițiilor concrete existente la fiecare mașină sau banc de lucru din atelierul în care urmează să lucreze grupa respectivă de elevi. Este necesară, de asemenea, marcarea cu semnele distinctive prevăzute a locurilor care prezintă pericol de accidentări, afișarea vizibilă a materialului propagandistic, proiectarea, în timpul instructajelor, a unor secvențe de filme, diafilme și diapozitive cu teme de protecția muncii.

Corespunzător mării varietăți a locurilor de muncă în care se desfășoară activitatea tehnico-productivă a elevilor, se cuvin efectuate acțiuni practice și de instruire în domeniul protecției muncii. Iată principalele direcții de acțiune pe care le-am sintetizat, în urma unei discuții cu specialiștii Institutului de protecția muncii:

- Măsuri de tehnica securității muncii la folosirea curentului electric;
- Măsuri de tehnica securității la lucrările cu substanțele chimice;
- Măsuri de protecție în timpul lucrărilor cu diferite mașini și scule în ateliere, pe poligoanele de lucru și pe șantieri;
- Măsuri pentru securitatea muncii la lucrările agricole;
- Măsuri pentru prevenirea incendiilor.

La acestea se adaugă, desigur acțiunile privind întărirea protecției în timpul lucrărilor în laboratoarele de fizică, chimie și biologie, precum și cele privind securitatea transportului și deplasării elevilor la locurile de muncă mai depărtate de sediul școlii. Dar asupra acestor aspecte vom mai reveni.

Realizarea unui complex de măsuri privind asigurarea securității muncii vizează nu numai însușirea ad-hoc de către elevi a unor norme și deprinderi, ci și efectuarea unei educații cu finalități mult mai profunde, menite să determine convingeri și atitudini responsabile pentru întreaga viață activă de producție a tinerilor aflați astăzi pe băncile școlilor.

Prof. M. ANDRU

Cîteva indicații utile

— **Ministerul Muncii** dispune, în cadrul Centrului său de propagandă și documentare — str. Scaune nr. 1 și b-dul Ana Ipătescu nr. 22 — de diverse materiale de propagandă care pot fi procurate, la cerere, și de către școli.

— Culegeri de norme generale pentru protecția muncii în diferite sectoare de activitate, precum și material propagandistic pe această temă mai pot fi procurate de la

Ministerul Industriei Chimice, Serviciul protecției muncii — b-dul Nicolae Bălcescu nr. 16; **Ministerul Energiei Electrice**, Oficiul de documentare energetică — str. Galați nr. 3—5; **Ministerul Industriei Metalurgice**, Centrul de documentare și publicații tehnice — str. Academiei nr. 7; **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini**, Oficiul de documentare și publicații tehnice — Calea Victoriei nr. 133; **Ministerul Trans-**

porturilor și Telecomunicațiilor, Centrul de documentare și publicații tehnice — Calea Griviței 193; **Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor**, Redacția revistelor agricole — str. Pictor Grigorescu 10.

— Filme și diafilme pe profil pot fi procurate de la Studioul „Al. Sahia” — b-dul Aviatori nr. 106 și str. Negustori nr. 7 și Studioul „Animafilm” str. Olteni nr. 45.

PANORAMIC

catedra

Ponderea diferitelor metode didactice în cadrul unei lecții

● Există încă posibilități pentru folosirea mai amplă și mai complexă a metodelor didactice ● Procesul de modernizare a învățământului impune atât introducerea unor metode noi cât și o înnoire a metodelor folosite până acum.

Articolul de față prezintă datele constatative, parțiale, ale unei cercetări mai ample asupra metodelor de învățământ. S-a urmărit frecvența folosirii diferitelor metode în activitatea didactică concretă din cadrul unor lecții.

Sînt necesare la început două precizări :

1. Nu toate metodele de învățământ au fost luate în considerație. Astfel, ceea ce unele lucrări denumesc „metoda repetiției” noi considerăm a fi numai o situație în care se pot folosi diverse metode didactice — conversația, expunerea elevului, exercițiul etc.

2. La metodele didactice clasice — indeobște folosite — s-au adăugat ceea ce unele publicații mai noi denumesc metoda problematizării, metoda studiului pe baza articolelor științifice și metoda referatelor științifice.

S-a urmărit folosirea de către profesori în activitatea lor cu elevii a metodei expunerii, conversației, demonstrației, muncii cu cartea, exercițiilor, lucrărilor practice, de laborator și de observație, precum și a metodelor noi, mai sus indicate.

S-au efectuat 104 ore de asistențe la lecții, de toate tipurile, și anume: 81 lecții mixte, 3 lecții de comunicare, 18 lecții de fixare, 2 lecții de verificare. Cele 104 ore de asistențe s-au efectuat la un număr de 70 de profesori. Școlile în care au avut loc asistențele sînt din localitățile: Iași, Piatra Neamț și Suceava (exclusiv din mediul urban). Este de presupus că o extindere a investigației și la școlile din mediul rural ar aduce unele modificări — chiar dacă nu esențiale — în tabloul frecvenței metodelor didactice folosite.

CONSTATĂRI

1. Din cele 104 ore asistate, activitățile didactice propriu-zise (transmitere de cunoștințe, fixare, verificare) reprezintă circa 96 la sută, iar activitățile nedidactice (moment organizatoric etc.) circa 4 la sută.

2. Timpul de folosire a diferitelor metode didactice se repartizează după cum urmează: I — expunerea: 46,8 la sută; II — conversația: 21,4 la sută; III — exercițiul: 14,5 la sută; IV — munca cu cartea: 13,2 la sută; V — demonstrația: 3,7 la sută; VI — lucrări de laborator, practice și de observație: 0,2 la sută; VII—IX — problematizarea, studiul pe baza articolelor științifice, metoda referatelor științifice: 0.

Această situație obligă la următoarele concluzii:

a) metodele verbale — expunerea și conversația — ocupă peste trei cincimi, adică 68,2 la sută; b) metodele cu o valoare formativă superioară — demonstrația, exercițiile, munca cu cartea, lucrările practice, de laborator și de observație — reprezintă numai 31,5 la sută; c) metodele noi — problematizarea etc. — nu au fost folosite în nici una din lecțiile asistate.

3. Dacă urmărim în cite din cele 104 lecții apare folosirea fiecărei metode, indiferent de durată, observăm că:

— expunerea se întrebunțează în 95 din cele 104 lecții (91,3 la sută); conversația în 88 de lecții (84,6 la sută); munca cu cartea în 44 de lecții; exercițiile, în 31 de lecții; demonstrația, în 22 de lecții; lucrări practice etc., în 3 lecții.

Faptul că primele două metode au fost folosite în cele mai multe lecții pare a se explica mai degrabă printr-o anumită „comoditate metodică” decît prin cerințele similare ale unor situații didactice cu aspecte specifice atît de variate.

Menționăm că metoda „lucrări practice, de laborator și de observație” a fost întâlnită numai în 2,9 la sută din totalul lecțiilor asistate. Poate acest procent ar fi fost mai ridicat dacă s-ar fi asistat la un număr mai mare de ore de laborator — la fizică și chimie — în care o anumită situație metodică este impusă de însăși programa școlară. Evident, se aceste cazuri speciale, s-a putut constata, însă, că, atunci cînd nu există un element de obligativitate, utilizarea metodelor didactice care comportă o mai mare activitate și inițiativă din partea elevilor este mult redusă.

4. Pe baza însemnărilor de la orele asistate, constatăm că în lecție au fost folosite între 1-5 metode. Astfel, s-au folosit: o singură metodă (expunerea) la o lecție de literatură; 2 metode, în 28 de lecții; 3 metode, în 50 de lecții; 4 metode, în 24 de lecții; 5 metode, într-o singură lecție (la limba franceză).

Cele mai frecvente lecții sînt acelea în care au fost combinate 2-3 metode, ceea ce arată, pe de o parte, că profesorii dispun realmente de o „trusă metodică” pe care o utilizează, potrivit cerințelor, în activitatea lor didactică și, pe de altă parte, că ar exista încă posibilități pentru o folosire mai amplă și mai complexă a metodelor didactice.

5. În legătură cu unele aspecte particulare ale metodelor didactice utilizate am observat că în raport cu obiectele de învățământ, folosirea metodelor didactice se prezintă astfel: a) expunerea este metoda predominantă la toate obiectele, cu excepția limbilor străine. Ea are ponderea cea mai mare în lecțiile de economia politică, științele naturii și geografie; b) conversația s-a folosit cel mai mult la limba română și limbi străine și cel mai puțin la chimie

și fizică; c) metoda exercițiului s-a folosit mai mult la matematică și la limbi străine și nu s-a folosit de loc la istorie, chimie, economie politică, geografie și științele naturii; d) munca cu cartea este o metodă mai des aplicată la limbi străine și neîntrebunțată la lecțiile de chimie (la care s-a asistat); e) metoda demonstrației a avut o utilizare mai frecventă la chimie și mai scăzută la științele naturii; ea nu s-a întâlnit la orele de limba română.

Procesul de modernizare a învățământului impune atât introducerea unor metode noi — ca acelea urmărite și neîntrebunțate de noi în lecțiile asistate —, cât și o înnoire a metodelor folosite pînă acum. Astfel, mijloacele audio-vizuale ar putea asigura o pondere mai mare a metodei demonstrației la diferite obiecte de învățământ, inclusiv la limbile străine și la limba română. O folosire mai intensă a metodei exercițiului în analizele literare la lecțiile de limba română sau la lecțiile de chimie ar determina o sporire a eficienței acestora. De asemenea, munca mai frecventă și judicioasă cu manualul și cu alte materiale auxiliare în clasă și-ar putea dovedi randamentul nu numai în direcția informativă, ci și formativă.

Cercetările noastre au urmărit metodele didactice în ceea ce am numi „situația normală, obișnuită” din activitatea didactică. Desigur, numeroase variabile au intervenit, fără a fi luate în considerație, în totalul — destul de modest — al celor 104 ore asistate. Totuși, credem că datele obținute înfățișează o situație suficient de interesantă în ceea ce privește utilizarea metodelor didactice și că ele ar putea servi ca „un început de probă” pentru aprecierea generală a activității didactice și pentru inițierea unor noi acțiuni de modernizare și perfecționare a ei.

PELAGHIA POPESCU
TIBERIU POPESCU
IACOB IRIMIA

Un model de fructificare a valențelor formative

● Cazul particular al unei lecții de chimie ● Fișe incomplete cu funcție complexă ● Caracteristicile elevilor și rolul lor în stabilirea procedeelelor didactice.

Se știe că orice lecție, indiferent de disciplina căreia îi aparține, conține multiple valențe educative. (Avem în vedere aici sensul larg al noțiunii de educație care vizează întregul proces de formare a omului). Este, de asemenea, cunoscut faptul că oferind profesorilor posibilitatea de a dezvolta gândirea, imaginația, spiritul de observa-

ție, dragostea față de muncă, pasiunea pentru cercetare, creativitatea etc. și că toate acestea nu pot fi total separate, o lecție anume solicită exploatarea cu precădere a uneia sau alteia dintre atari valențe. Ne vom strădui, în cele ce urmează, să prezentăm o modalitate a realizării valențelor educative în cazul particular al unei lecții de chimie avînd ca temă „Reacții redox în care participă azotul și compuşii acestuia”, elaborată pentru elevii de clasa a X-a.

Mai întîi, cîteva amănunte privind concepția lecției. Prin tema respectivă, se urmărește recapitularea cunoștințelor însușite în cadrul capitolului „Azotul și compuşii lui”. Formularea temei limitează sfera capitolului, pe de o parte, și urmărește aprofundarea noțiunilor despre fenomenul redox, pe de altă parte. Se urmărește, totodată, realizarea unei clasificări a reacțiilor de tip redox.

Cît privește organizarea și desfășurarea activităților în timpul lecției, precizăm că ea are loc în laborator și pe fiecare masă, la care lucrează cîte doi elevi, sînt așezate într-o ordine desăvîrșită substanțele și aparatura simplă necesare. Elevii efectuează experiențe individuale, pe baza unor fișe, elaborate în prealabil de profesor, în care experiențele sînt descrise incomplet, rezumîndu-se numai la indicații absolut necesare (uneori chiar instalația este incompletă, cerîndu-li-se elevilor să o completeze singuri după caz).

De exemplu, pentru experiența „Obținerea azotului prin reacția de descompunere a azotului de amoniu” fișa cuprinde următoarele precizări: „Pe masa de laborator nu aveți azotid de amoniu; îl veți prepara singuri din substanțele pe care le aveți la îndemînă. Mai întîi, însă, realizați o instalație simplă, folosind aparatura de pe masă și ținînd seama de următoarele: a) necesitatea culegerii gazului conform proprietăților fizice ale acestuia, b) necesitatea recunoașterii gazului degajat, conform proprietăților chimice ale acestuia.” La fiecare experiență se cer elevului să-și noteze într-un tabel in-

Tristetea dezertării de la datorie

Sînt cuvinte care au pătruns în stratul cel mai adînc al conștiinței noastre civice și profesionale și pe care nu le putem rosti (și gîndi) decît împreună: medic — spital; strungar — atelier; învățător (profesor) — școală. Într-un alt context, ele și-ar pierde rațiunea intimă de a exista. Nu putem, așadar, concepe un profesor în alt loc decît într-o clasă, la catedră, în mijlocul unor copii sau adolescenți care îl urmăresc atent, însetați de dorința de a-și spori cunoștințele de matematică, de fizică, de limbă și literatură română sau de limbi străine. Toți copiii acestei țări au dreptul la instruire și educație egală cu a celorlalți colegi ai lor de generație. Statul nostru socialist a făcut și face eforturi uriașe pentru dezvoltarea economiei și culturii noastre socialiste, pentru mersul nostru progresiv pe culmile civilizației materiale și spirituale. Școli

moderne, cu clase luminoase, încăpătoare, dotate cu tot ceea ce este necesar pentru buna desfășurare a actului educațional s-au clădit și funcționează oriunde există o așezare umană. Partidul și statul nostru, întregul popor au investit în fiecare tîndr student absolvent al unei facultăți cu profil pedagogic importante sume materiale. S-a investit totodată și un nelimitat credit moral.

Acestor eforturi materiale, și acestei încrederi acordate „în alb”, marea majoritate a tinerilor învățători și profesori a răspuns așa cum era firesc și cum conștiința lor de cetățeni și tineri intelectuali comunisti le dicta, prin prezentarea la catedră. Pretutindeni, au fost primii cu afecțiune și înțelegere de către conducătorii inspectoratelor școlare județene. Au fost organizate întîlniri ale tinerilor profesori și învăță-

tori cu primii secretari ai comitetelor județene de partid, cu activiști de partid, în care au fost dezbătute perspectivele generale de dezvoltare a județului și localităților respective, a învățământului și implicit perspectivele pe care le au ei înșiși.

Din păcate, unii — puțini la număr — dintre tinerii profesori, la deschiderea noului an școlar, au răspuns prin neprezentarea la locurile unde au fost repartizați. Să-și fa dat abia acum seama că au îmbrățișat o profesiune pentru care nu au nici har, nici chemare? Dar în cei 3—4 sau 5 ani de studii nu au avut vremea să-și verifice opțiunea, condițiile exercitării profesiei cu aptitudinile lor presupuse, cu vocația pe care acum o invocă? Să-și o îndatorire de a restitui societății ceea ce a investit într-inșii

în anii consacrați studiilor?

A învăța nu este o simplă chestiune de vanitate, de orgoliu. A fi intelectual conștient, demn de prezentul nostru socialist înseamnă a înțelege marea răspundere pe care o avem față de țara, față de poporul nostru, față de clasa muncitoare, față de partidul comunist, în ultima instanță față de viitorul națiunii noastre socialiste. Nu este prea tîrziu ca acei puțini la număr care au dezertat de la datorie, printr-un examen lucid de conștiință, să-și revizuiască poziția și să se prezinte acolo unde sînt așteptați, unde este nevoie de ei, cu convingerea că vor fi primiți cu toată căldura, încrederea și dragostea și, mai ales, cu certitudinea că acolo este singurul loc unde se pot realiza deplin uman și profesional.

NICOLAE SORIN

ORIENTARE ȘI INTEGRARE SOCIALĂ

• INFORMARE ȘCOLARĂ • INFORMARE PROFESIONALĂ • ANALIZA OPȚIUNILOR

Între formele organizate de desfășurare a orientării școlare și profesionale la care pot recurge profesorii diriginți, un loc de seamă îl ocupă orele de dirigenție. Urmărind un mare număr de ore de dirigenție consacrate orientării școlare și profesionale, am constatat că, în general, în asemenea ore se abordază, la un loc, atât aspecte de informare școlară, cât și aspecte de informare profesională și de analiză a opțiunii profesionale a elevilor fără a se face o egalizare și ierarhizare a acestor aspecte, în diferite ore, pe parcursul mai multor ani școlari.

Pe de altă parte, în urma unor cercetări efectuate în domeniul orientării școlare și profesionale a elevilor din școala generală, am constatat că, pentru a se obține eficacitatea așteptată de la respectivele ore de dirigenție, este necesară distingerea celor două modalități diferite de utilizare a lor și o anumită distribuire în timp. Problema principală este delimitarea acestor ore. Astfel se pot distinge ore în care se face informare școlară, ore în care se face informare profesională și ore în care se desfășoară analiza opțiunilor profesionale și îndrumarea elevilor în alegerea profesiei.

Prin orele de dirigenție consacrate informării școlare se urmărește să se comunice elevilor tipurile și gradele de școli existente în localitate (în cazul localităților urbane), în județ, în județele apropiate și în întreaga țară. Aici se dau informații nu numai despre distribuția teritorială a școlilor, ci și despre condițiile de admitere, tipurile de profesii ce se însușesc în cadrul lor, conținutul și durata studiilor, avantajele și exigențele urmării unui tip și grad de școală sau altul. Utilitatea acestor informații constă în faptul că elevilor le devine clar, din timp, drumul ce-l au de urmat prin școală pentru a ajunge la profesiunea dorită. În orele de informare școlară se încadrează și orele de dirigenție consacrate pregătirii și discutării vizitelor cu elevii școlii generale în școlile profesionale, liceele de specialitate și liceele teore-

tice pe care ei le vor urma, iar cu elevii din liceele teoretice în școlile de specializare postliceală, facultățile de subingineri și instituturile de învățământ superior.

Pentru orele de dirigenție consacrate informării profesionale a elevilor, distingem două modalități de realizare. Pe de o parte, se pot organiza ore în care se face o informare profesională pe orizontală, adică ore în care le fa-

propria lor profesiune. Tot ca ore de informare profesională trebuie concepute și orele de dirigenție în care se pregătesc sau se analizează vizitele efectuate cu elevii în instituții și întreprinderi în scopuri de informare profesională.

Orele de dirigenție consacrate analizei opțiunii profesionale a elevilor și îndrumării lor în alegerea profesiei se desfășoară în urma orelor de informare școlară și de informare profesională, în clasele a VII-a și a VIII-a. În clasele a V-a și a VI-a, asemenea ore nu au suficientă eficacitate fiindcă, în această perioadă, fluctuația dorințelor profesionale ale elevilor este încă accentuată și datorită faptului că interesele lor nu sînt încă diferențiate și stabilizate. În aceste ore se discută cu fiecare elev în parte profesia aleasă, aflată prin conversații și sondaje efectuate de diriginte înaintea orei, se compară opțiunea profesională cu performanța școlară a elevului, cu înzestrarea sa aptitudinală și cu dezvoltarea sa generală, dându-se sfaturile de rigoare pentru menținerea alegerii, în cazurile în care ea este potrivită sau pentru schimbarea ei dacă este nepotrivită.

Printr-o asemenea diferențiere a orelor de dirigenție consacrate orientării școlare și profesionale se realizează, pe de o parte, o clarificare a muncii dirigintelui în acest sens, iar pe de altă parte, o egalizare și gradare a acțiunilor de orientare școlară și profesională în cadrul școlii.

Lector univ. VOICU LASCUȘ Cluj

Ora de dirigenție

cem cunoscute elevilor un număr cât mai mare de profesii. (Cu cât fiecare elev cunoaște un număr mai mare de profesii, cu atât are șanse mai mari de a alege profesiunea cea mai potrivită pentru el). Asemenea ore sînt potrivite pentru clasele a V-a și a VI-a și, în parte, pentru clasa a VII-a. Pe de altă parte, se pot organiza ore de informare profesională pe verticală, în care se prezintă mai detaliat una sau alta din profesiunile față de care sînt interesați mai mulți elevi din clasă, sau există o mai mare cerință socială. Aceste ore sînt mai potrivite pentru ultima parte a clasei a VII-a și pentru clasa a VIII-a, cînd dorințele, tendințele și opțiunile profesionale ale elevilor sînt mai conturate.

Ambele categorii de ore de informare profesională se pot desfășura variat: prezentarea profesiunilor făcînd-o în unele cazuri dirigintele, sau elevii, pe baza unei documentări prealabile conduse de diriginte, iar în alte cazuri specialiști din diferite domenii profesionale invitați să le vorbească școlii generale în școlile profesionale, liceele de specialitate și liceele teore-

rea individualității elevilor și, prin aceasta, la orientarea școlară și profesională în acord cu aptitudinile și cu vocația lor.

Volumul cuprinde trei studii și trei modele de fișe pedagogice, cu toate lămuririle și îndrumările necesare pentru inițierea cadrelor didactice în problemă. În primul studiu, după ce arată că de dificilă și complexă este acțiunea de cunoaștere exactă și completă a elevilor și că de plină de răspundere morală, îndrumarea opțiunilor școlare și profesionale, G. Văideanu recomandă prudență și atitudine creatoare, ceea ce necesită o prealabilă pregătire în acest scop a corpului didactic. Totodată G. Văideanu subliniază însemnătatea rolului consilierului școlar psihopedagog, care e cel mai indicat să ajute cadrele didactice să realizeze un acord adecvat între fondul aptitudinal și oferta cultural-economică a societății de azi și de mine. El previne corpul didactic că fișa pedagogică, deși instrument de valoare excepțională, nu e o soluție atotputernică și totală. Cultura pedagogică a cadrelor didactice trebuie completată și perfecționată, pentru ca acestea să stăpînească bine metodele tehnicii pedagogice.

Un alt studiu intitulat „Orientarea școlară și profesională, precizări și îndrumări practice”, semnat de I. Holban și M. Ghivirigă, conține prețioase îndrumări pentru aplicarea cu succes a fișei pedagogice. Acest studiu amplu precizează totodată sfera noțiunilor de orientare școlară și de reorientare profesională, de selecție școlară și profesională, arată scopul, factorii și mijloacele acestor orientări, modalitățile de diagnostic pedagogic, metodele de investigare pentru cunoașterea elevului și de asistență pedagogică a elevului.

În fine, cel de al treilea studiu, tot atât de amplu și de un mare interes, „Scurta prezentare istorică a fișei pedagogice în România”, semnat de dr. D. Muster, este deosebit de valoros prin informațiile pe care le aduce în legătură cu istoricul acestui instrument de lucru al pedagogilor, utilizat în țara noastră încă de la începutul secolului pe întinderea a mai mult de cincizeci de ani. Țara noastră a fost printre cele dintii care au introdus fișa pedagogică în școală. După inițiative particulare și locale apărute puțin înaintea primului război mondial, ea a fost oficializată pentru învățământul primar în anul 1920 (fișa Ministerului Învățămîntului),

Laboratorul din Iași

Intrarea în activitate, la Iași, a primului centru interșcolar din țară destinat să intervină științific în problemele pe care le ridică orientarea școlară și profesională, constituie un eveniment important în viața învățămîntului nostru, cu rezonanță în sectoare diferite de viață și de activitate socială. El reprezintă o instituție special organizată care oferă elevilor o asistență complexă și pune în serviciul bunei lor dezvoltări rezultatele obținute de către științele în a căror sferă de cercetare se găsește omul (pedagogie, psihologie, sociologie, medicină). Prin intermediul său, științele respective își vor putea testa utilitatea investigațiilor pentru cât mai mulți copii, în domeniul în care experiența empirică, hărduțul, bunul plac sau capriciile erau decisive.

Laboratorul de orientare școlară și profesională din Iași își propune, între altele, să rezolve problemele care se înscriu pe linia ameliorării relației elev-școală, astfel încît această relație să ofere condiții optime de desfășurare a procesului instructiv-educativ.

Astfel el se integrează funcțional în problemele școlii, în problemele fundamentale ale educației, pentru că orientarea școlară sau cea profesională este un rezultat al bunei desfășurări a acțiunilor de asistență complexă a elevului și este condiționată, în rezultatele sale, de eficiența acțiunilor de direcționare. În acest context, denumirea de „laborator” sau de „laborator de orientare școlară sau profesională”, apare, puțin îngustă.

Laboratorul de la Iași și-a început activitatea presat de solicitările unor cadre didactice, care au dorit să-și confrunte valoarea informațiilor pe care le dețineau despre elevi, să-și completeze această informație și să obțină indicații

suplimentare, date de un specialist, în problemele legate de conducerea clasei și a elevilor. Activitatea de asistență psiho-pedagogică a laboratorului a început prin stabilirea legăturilor cu profesorul diriginte și tînd să se extindă la familia și tînd, prin trecerea de clasă, sau de elev în interiorul clasei, la problemele pe care le ridică familia sau elevul însuși.

Fără îndoială, în această acțiune de asistență, problema orientării școlare, legată organic de procesul formativ, și, parțial, problema orientării profesionale (în care sarcinile vor fi împărțite cu serviciile pe care le va crea Ministerul Muncii) reprezintă obiective principale. O informație corectă asupra nivelului aptitudinal, asupra caracteristicilor generale de personalitate, asupra fondului informațional sau de deprinderi consolidate, pe de o parte, și aspectele privitoare la caracteristicile școlilor sau la domeniile de activitate socială, pe de altă parte, sînt, de asemenea, preocupări permanente.

Dar activitatea laboratorului din Iași nu este limitată la aceste probleme. El este și un centru metodologic, organizat în cadrul filialei din Iași a Institutului de cercetări pedagogice, iar problemele sale se înscriu ca atare în sfera preocupărilor de cercetare. Sub acest aspect, în laborator se experimentează modalitățile de organizare a activității de orientare școlară și profesională a copilului, se elaborează și se verifică metode de lucru în problema diagnosticului pedagogic (considerat ca o formă de cunoaștere complexă a copilului în vederea îndrumării lui), se inițiază cadrele didactice și se formează specialiști care să poată răspunde unor probleme atât de complexe.

Prof. dr. ION HOLBAN

Fișe pedagogice

„Fișe pedagogice” este titlul unei lucrări — apărute sub egida Institutului de cercetări pedagogice — în domeniul orientării școlare și profesionale la care au colaborat șase dintre cei mai competenți cercetători: conf. univ. dr. George Văideanu, prof. univ. dr. Nicolae Mărgineanu, prof. Romeo Dăscălescu, dr. Dumitru Muster (coordonatorul lucrării), prof. dr. Ion Holban și prof. Mihai Ghivirigă. De ce atîtea forțe științifice pentru o lucrare de numai 150 pagini? Pentru că problema este de o mare importanță, fișa pedagogică fiind un instrument care are funcția de a ajuta cadrele didactice la cunoașterea

ceea ce n-a împiedicat diversele organizații ale cadrelor didactice să elaboreze și alte tipuri de fișe pedagogice.

Autorul arată în ce constă o fișă bună și pledează pentru introducerea ei în școli, cât mai curînd, fie și cu tîlă provizorie pînă la validarea calei experimentale a celei sau a celei mai bune. El pledează, de asemenea și pentru prezența în școală a un consilier de orientare profesională, cunoștințe pedagogice, psihologice și sociologice.

Cele trei fișe — a profesorului univ. sitar N. Mărgineanu, a profesorului I. Holban (în colaborare cu Ana D. nea) și a profesorului R. Dăscălescu merită să fie studiate cu toată atenția pentru a alege dintre ele pe cea potrivită cu profilul școlii și cu clasa cărora li se adresează. Lămuririle, drumurile și exemplificările care le soțesc înlesnesc înțelegerea și folosirea lor.

Înceind aici recenziile acestei v. roase lucrări o recomand colegilor vătători și profesori cu toată căldura

Prof. emerit
DUMITRU THEODOSI

Itinerar sociologic marxist

MIRON CONSTANTINESCU:

„Cercetări sociologice“

Editura Academiei, 1971

Este mai mult decât binevenită inițiativa Editurii Academiei de a fi înmănușiat într-un volum aparte — „Cercetări sociologice“ (București, 1971) — studiile, eseurile și articolele profesorului Miron Constantinescu, elaborate și publicate, între anii 1938—1971, în reviste de specialitate și în volume.

Din alcătuirea volumului — rezultă, cu limpezime, două lucruri de importanță majoră: întâi, profilul, cu adânc și temeinic relief marxist, al gândirii sociologice a autorului, în al doilea rând, însăși evoluția filozofiei materialist-dialectice de la începuturile ei, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, și până în zilele noastre. De fapt, de la un moment dat, momentul în care se elaborează și se tipăresc studiile sociologului Miron Constantinescu, cele două linii de evoluție se contopesc. La ora actuală, datorită în mare parte și activității lui Miron Constantinescu, sociologia românească a devenit, prin excelență, sociologie marxistă, cu un foarte pronunțat caracter militant, atît în aspectele ei fundamentale sau teoretice, cît și în cele aplicative. Deși ispititor, paralelismul între activitatea sociologică a lui Miron Constantinescu și înstăpînirea marxism-leninismului în știința, filozofia și cultura românească, spațiul de care dispunem ne obligă, spre regretul nostru, de a ne opri aci.

Presigiul și autoritatea științifică a autorului „Cercetărilor sociologice“ derivă și din consecvența intransigentă a poziției sale teoretice și ideologice: Miron Constantinescu, spre deosebire de alți sociologi, a fost marxist și a rămas marxist. Prin umare, concepția sa sociologică, de la primele investigații și primele manifestări publicistice, a fost concepția dialectică materialistă. De aceea ne-am permis a insera evoluția spirituală a omului de știință și a filozofului sub semnul unui itinerar marxist, pentru că reflectă integritate și continuitate ideologică, onestitate științifică și suplețe intelectuală în cuprin-

derea multiplei problematice ce-l preocupă.

Desigur, de pe această poziție ideologică și morală, Miron Constantinescu își poate permite să judece moștenirea sociologică românească, de a cărei valorificare s-a ocupat în repetate rânduri. Dar și în această operație delicată, ca și în alte dezbateri teoretice, autorul a dat dovadă de spirit nuanțat și de vigoare critică. Luînd iarăși și iarăși atitudine de intransigență critică față de tezele și doctrinele idealiste în filozofie și sociologie, el a îmbogățit cu fiecare lucrare, cu fiecare investigație, cu fiecare studiu, cu fiecare articol, cu fiecare comunicare „fondul de aur“, tezaurul gândirii marxist-leniniste românești. Astăzi, în plină maturitate și în plină forță de desfășurare a capacității de fertilizare a cugetului său sociologic, Miron Constantinescu, prin cele mai avansate tehnici, metode și modele, se ocupă de problemele centrale ale viitorului Republicii Socialiste România. În această privință, adică în privința legăturii cu problemele de bază ale poporului român, activitatea sociologului strălucește prin continuitate, asupra căreia autorul însuși ne atrage luare aminte în „Cuvînt înainte“ la prezenta ediție de „Cercetări sociologice“.

„În privința preocupărilor noastre în domeniul sociologiei — se exprimă el, — aș menționa faptul că există o anumită continuitate a acestor investigații, de la problemele de pauperizare și de exod rural, din perioada României burghezo-moșierești, pînă la noile procese sociale de restructurare socială apărute după revoluția socialistă petrecută în țara noastră. Structura de clasă a societății românești în diferite timpuri, schimbările care au intervenit în compoziția socială a țării au fost continuu în centrul atenției noastre. (...) Cercetările sociologice din România, care erau predominant rurale pe vremuri, s-au transformat profund; pe prim plan au trecut investigațiile din domeniile sociologiei industriale, mass-me-

dia, sociologiei șinerului, problemelor formării și perfecționării forței de muncă, sociologiei familiei, sociologiei sănătății“.

Firește, întregă această problematică socială, ridicată de realitatea obiectivă a societății românești de astăzi, se răsfrînge, prin consecințele ei, și asupra viitorului statului și poporului nostru. De aceea, pentru rezolvarea problemelor sociale, ce angajează deopotrivă prezentul și viitorul, precum și pentruculegerea materialului informațional necesar factorilor de decizie, sociologul trebuie să dispună de o metodologie adecvată, foarte modernă și foarte eficientă. În consecință, el nu se ferește ca în cercetările sale de teren să experimenteze metode și tehnici ale sociologiei contemporane, între care se impun, cu deosebire, metodele matematice, căroră autorul le consacră un studiu în volumul de care ne ocupăm, — „Unele remarci cu privire la evoluția științelor sociale și a științelor matematice“ — din care se desprinde următoarea concluzie: „Întrebuințarea teoriilor metodologice matematice, a aparatului lor, va permite un considerabil progres al cercetării în domeniile științelor sociale, contribuind în același timp la consolidarea și dezvoltarea concepției fundamentale dialectice materialiste în toate aceste domenii.“

GRIGORE POPA

Scoala

fără zicături

„Chipurile“ lui

Nicolae Bănescu

Adresa unui masiv congres precum cel de bizantinologie, derulat sub auspiciile memorabile în săptămînile trecute la București, nu avea la prima vedere nimic comun cu elevul de liceu. Coperți în piele arhaică închid litere de intrigă secretă ale unei științe cu aerul unei tulburătoare depărțări de universul nostru, literele unei științe care, în realitate, ne analizează din cînd în cînd și intimitatea.

În vitrinele librăriilor ne întîmpină coperta cu Chipuri din istoria Bizanțului, carte a regretatului — începînd de la congresul evocat, care, într-un fel i-a fost apoteoză — Nicolae Bănescu. O apariție cu nimic improprie și virtuală așteptată în colecția Lyceum. O carte de inițiere pasionantă care îndreaptă pe lector spre sine însuși pur și simplu pentru că îl pune dinainte chipuri.

Bătrînul mare istoric a ales aceste forme poate ideale ale adevărului: chipurile. Ediția de „chipuri și scene“ apărută în 1927, se dublează, iar elevul cititor își sporește multiplu înariparea.

Nevoia de chipuri a adevărului își află o înțelegere aproape afectivă la vîrsta Lyceum-ului. Chipurile vor trăi, transfigurare, o viață cu atît mai lungă cu cît sînt scrutate mai de vreme și pentru totdeauna. Și așa, elevii au citit și vizionat romane și filme la care acum, la o astfel de lectură, constată că nu au fost consultați bizantinologii.

Zece chipuri ale cărții, pe întinsul unui mileniu, primul al erei noastre, se pot întipări în mintea tînră ca un model singular de cunoaștere istorică. Model de alegere a subiectelor, model de personalități, model de literatură științifică, accesibilă, sobră, cuprinzătoare. Este un mileniu tăcut pentru noi. Mai întîi tăcerea aceea nelumerește. Cartea lui Nicolae Bănescu, sursă de transfigurare, model istoric, se recepționează și ca o armă împotriva tăcerii.

Răzbatînd de sub învelșuri epice și fiind susținute de o puternică instrucție istorică, chipurile bizantine ale lui Nicolae Bănescu nu se oferă, ca esențe, decît celui care îl urmează sincer, strigîndu-l și reținîndu-l adesea pe autor. În atmosfera purperei, a ramurilor de măsline și făciilor, dar și a zidurilor — Zidul cel lung sau Poarta de aur — vei zări chipul cu numele Teodosie cel Mare, dar și un sfîrșit semnălizînd o altă epocă — Evul Mediu. Vei vedea-o pe Ana Dalsassa, dar mai ales lansarea Comnenilor pe scena începuturilor și sfîrșiturilor imperiale. Inchizi cartea chipurilor la săvîrșirea lui Manuel Comnenul, care „întrunește în sine elementele celor două lumi atît de opuse între ele“ — Orientul și Occidentul.

Prin tăietura statuiilor și caracterelor Bizanțului ne parvine o cronologie epopeică, turnată într-un stil echivalent cunoașterii.

GH. ANCA

„GHIDUL TURISTIC AL ELEVILOR“

Nu de mult, Editura didactică și pedagogică a scos de sub tipar „Ghidul turistic al elevilor“ care prezintă o primă lucrare de proporții destinată turismului școlar.

Un lucru ce merită a fi remarcat de la început este participarea unui larg cerc de colaboratori care au contribuit la buna sa apariție. Printre altele, avem în vedere, de pildă, faptul că celor trei autori — profesorii Ion Ciungu, Florian Frazzei și scriitorul Petru Vintilă — li s-au adăugat peste 60 de cadre didactice care au subscris la exactitatea datelor cu caracter local cuprinse în ghid. Competența autorilor și larga colaborare de care s-au bucurat se reflectă cu prisosință în cele peste 350 de pagini ale ghidului, consistente în informații din cele mai variate domenii: istorie, geografie, literatură, artă, științe naturale, industrie, agricultură etc. Parcurgîndu-l filă cu filă, reconstituim un bogat itinerar, refaci aievea minunatul peisaj al țării noastre aflat într-o permanentă înnoire. Luînd în mînă ghidul, lei, de fapt, o invitație; o invitație la drumeție, o invitație la cunoașterea minunatelor meleaguri românești.

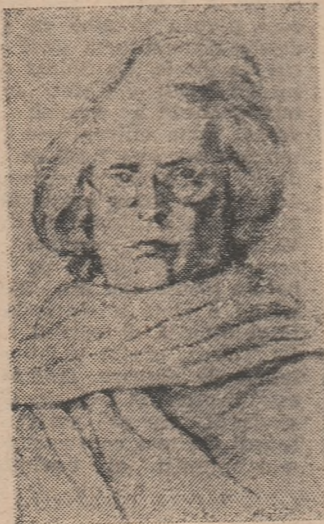
Cteva indicații metodice, plasate ca o prefață la

ghid, accentuează caracterul său didactic. Sînt inserate utile sfaturi privind pregătirea tehnică și organizatorică a excursiei, documentarea, alegerea itinerarului, programul zilnic, alimentația, evitarea primejdiilor și a accidentelor etc. O noutate: autorii fac o deparțare a participanților la turismul școlar pe grupe de vîrste și pe te tot, în cuprinsul ghidului, atunci cînd vorbesc despre diferite trasee, menționează dificultățile pe care acestea le ridică în fața fiecărei grupe de excursioniști.

Obiecțiuni critice se pot aduce concepției grafice neinspirate care a stat la baza prezentării ghidului. Îmensul număr de hărți (54) face un corp separat, voluminos, greu de mînuit. Multe din acestea puteau fi înglobate ca schițe simple în textul din ghid, iar altele concentrate în două-trei planșe de dimensiuni potrivite. Astfel ghidul a ajuns la dimensiuni mult mai mari decît cele firești.

Cu rezervele consemnate mai sus, socotim, „Ghidul turistic al elevilor“, o lucrare utilă, necesară fiecărei școli în pregătirea excursiilor de orice natură, organizate în oricare perioadă a anului.

AL. I. V.

Cenaclul „Ion Andreescu“

EXPOZIȚIA DE PICTURĂ

a profesoarei Mia Steurer-Moțatu

Sensibilitatea, vibrația intensă, puritatea acuarelor și a desenelor Miei Steurer-Moțatu aduc aminte de altă puritate, aceea a picturii Mariei Ciurdea Steurer. Nu e vorba însă decît de o rudenie de sensibilitate, de un mod loial și vibrant de a vedea viața. Profesoara Mia Steurer-Moțatu are propria ei sensibilitate și căldură, te emoționează ca întîlnirea cu foarte purul aer de pe culmi de munte. Nu simți mijloacele picturii ei, simți pictura însăși și pleci cu sufletul ușor.

LUCIA DEMETRIUS

Preferăți abonamentele pe termen lung!

În această perioadă se reinnoiesc abonamentele la ziare și reviste pentru anul 1972. Abonamentele pe un an întreg sînt de preferat. Ele asigură primirea la vreme și fără în-

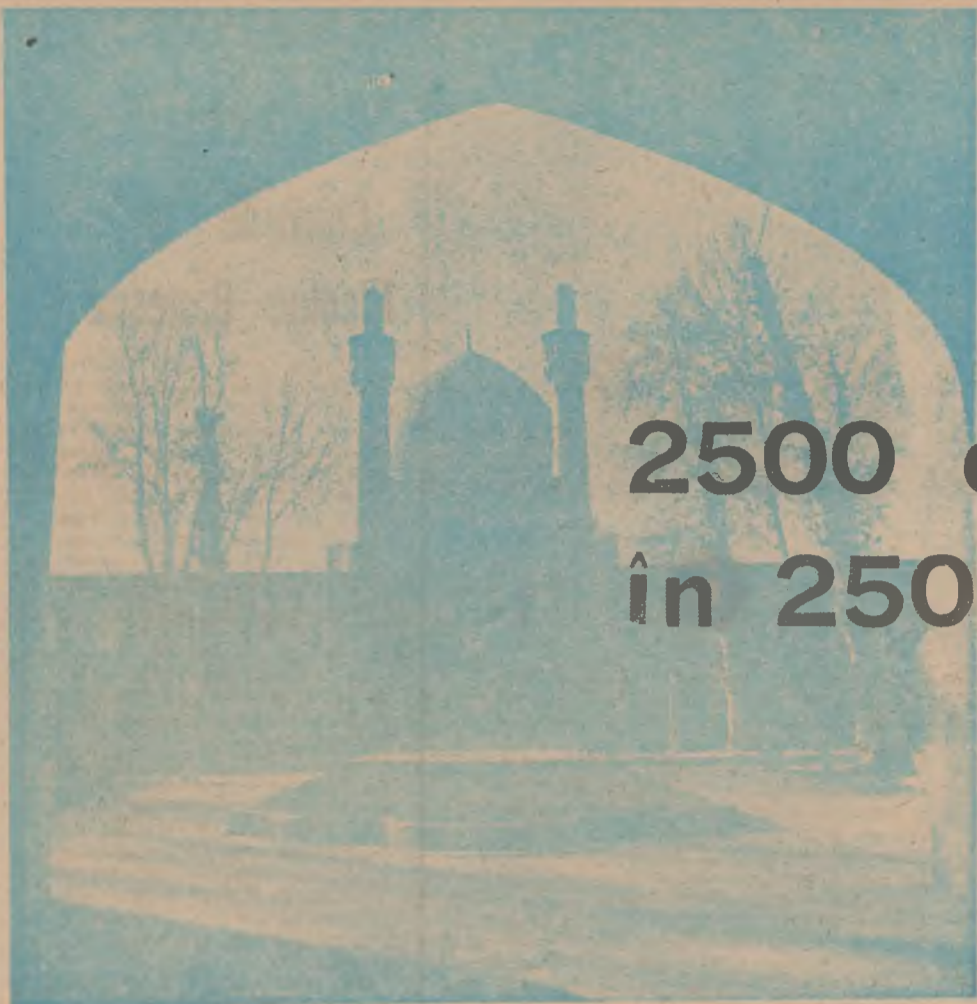
treruperi a revistei noastre, atît în timpul anului școlar, cît și în vacanțe.

Prețul unui abonament anual este de 52 de lei.

La 2500 de ani de la înființarea statului iranian

2500 de școli în 2500 de sate

Am parcurs Iranul în două „reprize”, edificatoare fiecare pentru pulsul dezvoltării țării într-un ritm din ce în ce mai accelerat.

În 1969, cu ocazia vizitei oficiale a tovarășului Nicolae Ceaușescu am putut urmări peisajul industrial iranian, noile obiective economice ridicate repede și durabil acolo unde nu demult se întindeau doar deșerturile sau umbrele strimte ale moscheelor.

Acum — în 1971 — revenit în această țară de legendă în care trecutul trăiește încă impunător, dar mereu percutat de ritmurile progresului tehnic contemporan, am întâlnit un alt Iran sau, mai degrabă, un moment spiritual decisiv al poporului iranian. Se împlinesc 25 de secole de la înființarea statului persan, 25 de veacuri de când Cyrus cel Mare și-a împins hotarele cetății sale tot mai departe, transformând Persia în cel mai strălucit imperiu al antichității.

„Anul lui Cyrus cel Mare”, care va prileji la mijlocul lunii octombrie împlinirea, în cadrul unor ample manifestări, la Persepolis, Shiraz și Teheran a numeroși șefi de state și guverne, oameni de știință și cultură, ziariști din întreaga lume, reprezintă un moment excepțional de important în evoluția istoriei, atât de frământată, a Persiei. Moment semnificativ și elocvent, în același timp, pentru

tot ce a produs și va produce acest popor harnic, „anul lui Cyrus cel Mare” este — prin mesajul său profund — un reper al dezvoltării rapide și ample a Iranului zilelor noastre.

Oricine a avut ocazia să parcurgă această țară, poate aprecia că imperatiile dezvoltării economice și societății iraniene, modernizarea țării, așa spune educarea ei „la zi” după ce o îndelungată perioadă a avut de trăit avaturile nenumărate ale unui feudalism rigid, împins până după pragul secolului nostru, reprezintă coordonatele specifice spre care se îndreaptă eforturile întregii populații.

Industrializarea, utilizarea în agricultură a unor metode noi, dezvoltarea învățămîntului, conectarea zonelor rurale la circuitul economic real al Iranului contemporan, în sfârșit, conducerea planificată a principalelor sectoare ale mecanismului economic — iată câteva din direcțiile prevăzute și puse în practică în cadrul unui vast program de reforme ce a căpătat aici, începînd din ianuarie 1963, numele de „Revoluția Albă”. Desigur, această angrenare amplă pe drumul progresului contemporan nu și-a arătat deplin și imediat rezultatele pozitive. A fost și mai este în continuare nevoie de depunerea unor mari eforturi, dar se poate aprecia că nota dominantă a actualei stări de lucruri marchează un

progres real, o desprindere evidentă de trecutul nu prea îndepărtat. Dar nu atât „desprinderea” de trecut, cât continuarea lui, în ceea ce are mai valoros și mai elocvent pentru altitudinea unei culturi, ca o replică actuală a tradiției milenare, îmi pare elementul edificator al „orei contemporane” iraniene.

Se știe că universitatea Djondi-Chahpur, una dintre cele mai vechi ale lumii antice, fondată de regii sassanizi, a fost multă vreme, datorită imensei sale biblioteci și a climatului cultural de o înaltă înălțime, una din oazele de înțelepciune ale vremii. Astăzi, fără a mai vorbi de universitatea din Teheran, noi cetăți universitare apar pe harta culturală a țării, în centre care păreau să aibă ca unic destin rememorarea unui trecut de glorie. La Shiraz orașul lui Saadi și Hafez, „capitala poetică” a Persiei, am vizitat noua universitate care numără aproape 7000 de studenți. Din cauza complexului universitar, întreg orașul înregistrează alte ritmuri de viață. Viitorii ingineri, medici sau economiști se plimbă pe sub bolțile moscheelor din Shiraz trăind o viață intelectuală cu totul diferită de părinții lor... La Tabriz, orașul vechilor ateliere de covoare, fenomenul este identic. Și aici, elevii și studenții „iau cu asalt”, în sensul cel mai constructiv și mai optimist al cuvîntului,

vechile reflexe cotidiene ale urbei...

Dar poate cel mai elocvent semn al modernizării țării, în implicațiile spirituale și culturale cerute de civilizația contemporană, este oferit de succesul înregistrat în lupta împotriva analfabetismului. Vom oferi câteva cifre concludente: în 1921 în Iran existau 40000 de elevi, în 1941 se ajunsese la 400000, iar în prezent la peste 4 milioane și jumătate. Saltul din ultimele două decenii (dintre care ultimul este decisiv) face de prisos comentariile.

Deschiderea de școli la sate, într-un număr din ce în ce mai mare, reprezintă unul din punctele esențiale ale programului de dezvoltare a Iranului. Conectarea zonelor rurale la tensiunea spirituală a întregii țări nu este numai un deziderat cultural, ci premisa de la care se poate aborda, în continuare, opera de edificare a unui organism social-economic cu adevărat modern.

Avînd la Teheran o discuție cu Shojaeddin Shaja, vice-ministrul Curții Imperiale și directorul Bibliotecii Pahlavi, domnia sa subliniază: „Anul lui Cyrus” marchează o serie de manifestări sociale, economice, artistice și educative de o mare anvergură. Printre acestea se înscriu construirea a 2500 de școli în 2500 de sate, fondarea a numeroase biblioteci școlare, darea în folosință a unor noi spitale, centre de specializare profesionale etc...”

2500 de școli în 2500 de sate... Am reținut această cifră simbolică ce acoperă la „ora contemporană” a Iranului cei 2500 de ani de istorie și cultură persană. Parafrazănd maxima orientală „fîntînile” învățării înving astăzi deșertul necunoașterii...

RADU BUDEANU

CONTRASTE

S. U. A.

Ku-Klux Klan-ul terorizează colectivele școlare

În orașul Pontiac, Statul Michigan, la începutul acestui an școlar, au avut loc evenimente dramatice. Mai multe autobuze care transportau acasă, după terminarea cursurilor, elevii unor școli în care se abolise segregarea, au fost incendiate. În aceeași perioadă, o școală din Nashville, statul Tennessee, a fost

deteriorată de un atentat cu bombe, iar în Chattanooga, același stat, o școală a trebuit evacuată din același motiv.

Ancheta întreprinsă de F.B.I. în urma acestor atentate a dus la arestarea a șase membri ai Ku-Klux Klan-ului, în frunte cu „marele dragon” al Michigan-ului.

Declarațiile fățișe făcute însă de alți membri ai Ku-Klux Klan-ului și conducători ai partidului fascist american, arată că aceștia, simțindu-se acoperiți din um-

bră, nu sînt intimidați cu nimic, de asemenea măsuri. „Albii” (în limbajul extremiștilor de dreapta această denumire desemnează exclusiv pe segregacioniști, n.r.) — spunea unul dintre liderii partidului fascist american într-o cuvîntare rostită public în statul Carolina de Nord — au dreptul să folosească toate mijloacele, oricît de violente ar fi acestea, «pentru a prezerva rasa». Și, precum se vede, sub oblăduirea unor „tutori” suspuși, rasiștii tin școlile sub un val de teroare.

ITALIA

Mafia în școli

Mafia siciliană și-a întins tentaculele și asupra școlii. Despre acțiunile acestei organizații sumbre vorbea, nu de mult, un membru al parlamentului italian, Salvatore Valitutti. Cum se manifestă mafia în acest domeniu? În primul rînd, prin construcția de școli noi (evident, din bugetul statului), nu în localitățile unde ele sînt absolut necesare pentru populația școlară, ci acolo unde mafia dorește să le folosească drept mijloc de

a-și realiza întunecatele lor obiective. O serie de oameni ai Mafiei sînt plătiți din bugetul învățămîntului fără a preda vreo oră la clasă primind în schimb în sărcinări dubioase sau chiar teroriste; iar învățătorii și profesorii care predau, efectiv trebuie să facă jocul celor din umbră, să le execute dispozițiile. Sub controlul direct al Mafiei se află și unele dintre cele mai mari școli din Sicilia. Directorii acestor școli sînt obligați să execute întocmai ordinele de la „centru”. În caz contrar, sînt înlocuiți sau, uneori, chiar suprimați.

Conducerea auto — obiect de învățămînt în școlile sovietice

Începînd cu noul an școlar, în 100 de școli din Uniunea Sovietică s-a introdus studiul automobilului și tractorului. „Ucitelskaja gazeta”, din care aflăm știrea, relatează despre Școala nr. 23 din Minsk, unde cursurile auto au devenit obiect de învățămînt, obligatoriu pentru toți elevii claselor mari.

Pentru aceasta, în școală a fost amenajată o sală specială, care cuprinde un autotramion asamblat, precum și detalii de diverse automobile — de la caroserie, până la părțile cele mai complexe ale motoarelor. Numărul total al orelor afectate acestei noi discipline este următorul: 240 pentru învățarea construcției și depanării mașinilor, precum și pentru însușirea regulilor de circulație și 50 de ore pentru minuirea volanului. Școala dispune de un parc însemnat de mașini — automobile și autotramioane — pe care elevii, sub îndrumarea instructorilor cu o înaltă calificare, exersează conducerea auto. La terminarea cursurilor, o dată cu diploma de absolvire a școlii, tinerilor li se înmînează și carnetul de conducere (categoria III-a), avînd dreptul să practice conducerea auto după împlinirea vârstei de 18 ani.

Învățămîntul televizat în Coasta de Fildeș

După doi ani de studii și cercetări, în Coasta de Fildeș a fost elaborat un amplu program de școlarizare televizată, al cărui obiectiv este de a asigura, în decurs de 15 ani, o pregătire de grad elementar tuturor copiilor și de a folosi școlile echipate cu televizoare pentru a desfășura o acțiune educativă generalizată în rîndul tinerilor și al adulților. Programul trasat în domeniul dezvoltării învățămîntului televizat prevede ca, în 1980, să funcționeze 16500 clase echipate cu televizoare. În cadrul lor vor avea loc lecții la nivelul școlii elementare, activități educative destinate adolescenților între 13—17 ani precum și emisiuni de educație permanentă.

Se consideră că numărul elevilor din învățămîntul primar va atinge cifra de 720000 în 1980, dată la care numărul noilor înscrșiși va corespunde creșterii demografice.

Reforme în orientarea școlară și profesională din Franța

Un recent decret publicat în Franța trasează liniile generale ale unei reforme în cadrul serviciilor ce sînt ocupate de informarea și orientarea școlară și profesională. În lumina acestui decret vor funcționa, pe viitor, centre de informație și de orientare (C.I.O.) — puțin un centru pe districte școlare. În același timp se fixează atribuțiile distincte ale Oficiului național de informare asupra învățămîntului și profesiei (O.N.I.S.E.P.) care vor constitui exclusiv în informație și documentare, față de cele ale C.I.O. care vor avea caracterul de „consiliu personal”. Activitatea noilor centre va fi asigurată de către delegatul regional O.N.I.S.E.P.-ului.